

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Taitaja2018-tapahtuman riskien- hallinta ja turvallisuussuunnitelma

Mari Laine

2018 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu
Leppävaara

Taitaja2018-tapahtuman riskienhallinta ja turvallisuussuunnitelma

Mari Laine
Turvallisuusalan koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2018

Mari Laine

Taitaja2018-tapahtuman riskienhallinta ja turvallisuussuunnitelma

Vuosi	2018	Sivumäärä	60
-------	------	-----------	----

Taitaja-tapahtuma on vuosittain järjestettävä ammattitaidon SM-kilpailu. Työn toimeksiantaja, Tampereen seudun ammattiopisto Tredu, halusi vuoden 2018 tapahtuman turvallisuussuunnitteluun mukaan myös turvallisuusalan tradenomiopiskelijan. Opinnäytetyön tavoitteena oli järjestää turvallinen Taitaja2018-tapahtuma.

Kyseessä on toiminnallinen opinnäytetyö, joka koostuu kahdesta osasta: Toiminnallisesta osuudesta ja tätä kuvaavasta opinnäytetyöraportista. Toiminnallisena osuutena ja työn tarkoituksena oli toteuttaa Taitaja2018-tapahtuman riskien arviointi sekä laatia tapahtumalle turvallisuussuunnitelma. Työ keskittyi turvallisuussuunnitteluun ennen tapahtumaa.

Opinnäytetyön tietoperusta koostuu tapahtumaturvallisuuteen liittyvästä laajasta lainsäädännöstä sekä tapahtumaturvallisuuden ja riskienhallinnan teoriasta. Tiedonkeruumenetelminä työssä käytettiin sekä kvantitatiivisia että kvalitatiivisia menetelmiä. Tapahtuman lajivastaville tehdyn kyselyn avulla selvitettiin kilpailulajien todennäköisempiä riskejä ja vaaratilanteita. Taitaja2017-tapahtuman turvallisuustapahtuman, Taitaja2018-tapahtuman turvallisuusasiantuntijan, poliisin sekä pelastusviranomaisen sähköposti- ja teemahaastatteluilta haluttiin tietoa tapahtumaturvallisuudesta ja siihen liittyvistä lainsäädännön velvoitteista. Lisäksi tehtiin teemahaastattelu Taitaja2018-kilpailuorganisaation jäsenille. Haastatteluiden tulokset analysoitiin teemoittelemalla.

Opinnäytetyön tuotoksena valmistunut turvallisuussuunnitelma pohjautuu tietoperustaan sekä potentiaalisten ongelmien analyysin avulla tehtyyn riskien arviointiin. Turvallisen tapahtuman edellytyksenä on kattava ja hyvin toteutettu riskien arviointi. Lisäksi tiedonvaihto, viestintä, selkeä vastuunjako, suunnittelu tarpeeksi ajoissa yllättävien tapahtumien varalta sekä yhteistyö tapahtumaorganisaation, viranomaisten ja muiden tahojen kanssa ovat merkittävässä roolissa turvallisen tapahtuman järjestämisessä. Toimeksiantaja oli tyytyväinen kattavaan riskien arviointiin sekä turvallisuussuunnitelmaan, jossa on otettu huomioon eri lähteistä saadut tiedot. Menetelmätriangulaatiolla pyrittiin lisäämään tulosten luotettavuutta ja eri menetelmien avulla saadut tiedot tukivat toisiaan. Tehdyn kyselyn avulla lajivastavat saatiin ajattelemaan lajinsa turvallisuutta hyvissä ajoin.

Jatkokehittämisenä olisi kiinnostavaa selvittää miten turvallisuus toteutui tapahtuman aikana. Taitaja2018-tapahtumasta tehdään loppuraportti, jossa pohditaan tapahtuman turvallisuustoimia, niiden onnistumisia ja kehittämiskohteita. Olisi mielenkiintoista selvittää mitä muita toimenpiteitä loppuraportin lisäksi tehdään tapahtuman jälkeen. Lisäksi olisi kiinnostavaa selvittää, miten Taitaja2018-tapahtumaan tehtyä riskien arviointia ja turvallisuussuunnitelmaa voitaisiin hyödyntää tulevissa Taitaja-tapahtumissa.

Mari Laine

Risk Management in and a Safety and Security Plan for the Taitaja2018 Competition

Year	2018	Pages	60
------	------	-------	----

The commissioner, Tampere Vocational College Tredu, wanted a Bachelor of Business Administration student specialising in Security Management take part in designing the safety and security of the event. This thesis consists of two sections, a functional section and a final report. The purpose of the study was to estimate the risks of the Taitaja2018-event as well as to create a safety and security plan for the event. Furthermore, another purpose was to ensure the safe and security in the Taitaja2018-event.

The thesis is functional. The focus was on the duties of safety and security before the event. The theoretical framework consists of general legislation on safety and security, as well as on theory of safety and security of an event and risk management. Both quantitative and qualitative methods were used to collect data. The likelihood of risks and dangerous situations was estimated based on a questionnaire answered by the persons in charge of every competition discipline. The interviews with the safety and security manager, the safety and security expert, the police and the fire fighter were conducted per email and as theme -interviews. Furthermore, theme-interviews were conducted with the members of the competition organization. The results of the questionnaires were analysed theme-wise.

Well-implemented risk management is a precondition for a safe and secure event. The safety and security plan presented in this thesis is a result of the analysis of the data and the risk management of potential issues. Additionally, important factors in organizing a safe and secure event are communication, a clear division of responsibilities, preparing for possible hazards and cooperation within and between the event organization, authorities and other parties. The commissioner was pleased with both the extensive analysis of the risks and the safety and security plan. The reliability of the results was improved by the methods used and the information acquired by different methods was complementary. By answering the questionnaire, the persons in charge of every competition discipline, started pondering the safety and security well before the event.

As a future aspect, it would be interesting to know how accurately event safety and security actually follows the plan during the event and what actions are taken after the event, in addition to the final report. Moreover, it would be interesting to investigate whether risk management and the safety and security plan in the Taitaja2018-event could be found beneficial in the upcoming Taitaja-events.

Keywords: Events Safety and Security, Risk, Risk Management, Safety and Security Plan

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Opinnäytetyön tausta	6
2.1	Tavoite, tarkoitus ja työn rajausta	6
2.2	Tapahtuman ja toimeksiantajan esittely	7
2.3	Keskeiset käsitteet	8
3	Opinnäytetyössä käytetyt menetelmät	8
3.1	Tietoperusta	8
3.2	Toiminnallinen opinnäytetyö	9
3.3	Kvantitatiiviset tiedonkeruu- ja analysointimenetelmät	9
3.4	Kvalitatiiviset tiedonkeruu- ja analysointimenetelmät	10
3.5	Validiteetti ja reliabiliteetti	12
3.6	Triangulaatio ja eettisyys	13
4	Tapahtumaturvallisuus	14
4.1	Yleistä tapahtumaturvallisuudesta	14
4.2	Tapahtumaturvallisuuden lainsäädäntöä	15
5	Riskienhallinta	16
5.1	Riskienhallintaprosessi	16
5.2	Potentiaalisten ongelmien analyysi	19
6	Opinnäytetyön toteutus	20
6.1	Kysely Taitaja2018-tapahtuman lajien riskeistä	20
6.2	Haastattelut	21
6.3	Riskien tunnistaminen	23
6.4	Turvallisuussuunnitelman laatiminen	25
7	Tulokset	26
7.1	Kyselyn tulokset	26
7.2	Haastattelun tulokset	29
7.3	Riskien arvioinnin tulokset	31
7.4	Turvallisuussuunnitelma	33
8	Johtopäätökset ja oman työn arviointi	34
8.1	Pohdinta ja johtopäätökset	34
8.2	Oman työn arviointi	35
8.3	Jatkotutkimusaiheet	37
	Lähteet	38
	Kuviot	40
	Taulukot	40
	Liitteet	41

1 Johdanto

Turvallisuus on Suomen perustuslain (L731/1999) mukaan yksi ihmisen perusoikeuksista. Jokainen haluaa kokea olevansa turvassa sekä kotonaan että kodin ulkopuolella. Erilaisissa tilaisuuksissa ollessaan ihmisten turvallisuudesta vastaavat myös tapahtuman järjestäjät. He pyrkivät huolellisella suunnittelulla ja varautumisella säilyttämään tämän ihmisen turvallisuudentunteen sekä takaamaan kaikille turvallisen tapahtuman.

Taitaja2018-tapahtuma on vuosittain järjestettävä ammattitaidon SM-kilpailu. Vuoden 2018 tapahtuman järjestävä taho halusi tapahtuman turvallisuussuunnitteluun mukaan myös turvallisuusalan tradenomiopiskelijan ja he ilmoittivat opinnäytetyömahdollisuudesta Laurean opiskelijoiden Intrassa. Kiinnostuin aiheesta ja otin yhteyttä työn toimeksiantajaan lokakuussa 2017, noin seitsemän kuukautta ennen tapahtumaa.

Opinnäytetyön tavoitteena on järjestää turvallinen Taitaja2018-tapahtuma. Tarkoituksena on toteuttaa tapahtuman riskien arviointi sekä laatia turvallisuussuunnitelma tapahtumalle. Turvallisuussuunnitelman laatimisen tärkeys korostuu Taitaja2018-tapahtuman kaltaisissa isoissa tilaisuuksissa, joihin kokoontuu kerralla paljon ihmisiä. Turvallisuussuunnitelmaa tehdessä tulee muistaa, että se tehdään ensisijaisesti tapahtuman järjestäjiä ja osallistujia varten, ei viranomaisten takia. Turvallisuussuunnitelman avulla pyritään kartoittamaan järjestettävän tapahtuman riskit etukäteen sekä ennaltaehkäisemään niitä. Tapahtumaturvallisuuteen liittyy paljon lainsäädäntöä ja viranomaisten ohjeistuksia, jotka pitää huomioida tapahtumaa järjestettäessä.

2 Opinnäytetyön tausta

Tässä luvussa esitellään opinnäytetyön tavoitteet, tarkoitus, työn rajaus sekä tutkimuskysymys. Tämän jälkeen kerrotaan tarkemmin Taitaja2018-tapahtumasta ja esitellään työn toimeksiantaja, Tampereen seudun ammattiopisto TREDU. Lopuksi tarkastellaan työn keskeisiä käsitteitä.

2.1 Tavoite, tarkoitus ja työn rajaus

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on järjestää turvallinen Taitaja2018-tapahtuma. Tavoitteen saavuttamiseksi tarvittavat konkreettiset toimenpiteet, työn tarkoitus, vaikuttavat valittaviin tiedonkeruu- tai tutkimusmenetelmiin (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 137-138). Työn tarkoituksena on toteuttaa Taitaja2018-tapahtuman riskien arviointi sekä laatia sille turvallisuussuunnitelma. Tutkimuskysymyksen tulee olla selkeä, ja siitä tulee käydä ilmi, mitä aiheesta halutaan tietää (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006c). Lopuksi on vielä hyvä varmistaa, että tutkimuskysymykseen on vastattu (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 263, 436-437). Tämän työn tutkimuskysymyksenä on:

Mistä tekijöistä turvallinen Taitaja2018-tapahtuma muodostuu?

Opinnäytetyössä keskitytään ennen tapahtumaa tehtäviin tapahtuman turvallisuuteen vaikutaviin toimenpiteisiin. Työ rajataan koskemaan riskienhallintaa ja turvallisuussuunnittelua Taitaja2018-tapahtumaan Tampereelle 14-17.5.2018. Työ keskittyy tapahtumaturvallisuuteen, joten kilpailulajeihin liittyvät riskit on pääasiassa rajattu työstä pois. Ne lajien riskit, jotka voisivat vaikuttaa tapahtuman kokonaisturvallisuuteen, on työssä huomioitu. Riski voi olla sekä negatiivinen että positiivinen, mutta tässä työssä on huomioitu ainoastaan negatiiviset riskit. Opinnäytetyön tuotoksena syntyvän turvallisuussuunnitelman avulla suojataan tapahtumaan osallistuvia ihmisiä sekä omaisuutta. Tämä joukko koostuu kilpailijoista, muista opiskelijoista, oppilaitosten henkilökunnasta, lajipisteiden työntekijöistä, muusta henkilökunnasta sekä yleisöstä. Tapahtumaan osallistuvat henkilöt ovat pääasiassa nuoria, mikä on otettava huomioon.

2.2 Tapahtuman ja toimeksiantajan esittely

Taitaja-tapahtuman takana on Skills Finland ry, jonka tarkoituksena on edistää ammattikoulutuksen ja -osaamisen arvostusta. Taitaja2018-tapahtuman järjestää Tampereen kaupunki ja Tampereen seudun ammattiopisto Tredu. Yhteistyökumppaneina kilpailun järjestämisessä ovat Sastamalan koulutuskuntayhtymä, Koulutuskuntayhtymä Tavastia, Valkeakosken seudun koulutuskuntayhtymä, Kiipulasäätiö ja Ahlmanin koulun Säätiö. Taitaja2018-tapahtuma pidetään Messu- ja Urheilukeskuksessa Tampereella 14. - 17.5.2018. (Taitaja2018 2017.)

Taitaja-kilpailuun osallistuu yli neljäsataa kilpailijaa edustaen 45 eri ammattialaa. Eri ammatitoppilaitoksissa opiskelevat nuoret kilpailevat ammattitaitokilpailun SM-mitaleista. Tämän päätapahtuman lisäksi Taitaja2018-kilpailun yhteydessä järjestetään TaitajaPLUS- sekä Taitaja9-tapahtumat. TaitajaPLUS on kilpailu, johon saavat osallistua erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat. Taitaja9 on yläkoululaisten kädentaitokilpailu, jonka finaali järjestetään Taitaja2018-tapahtuman yhteydessä. Finaaliin on käyty karsintaa paikallis- ja aluekilpailuissa. Tapahtuman yhteydessä on lisäksi runsaasti muuta ohjelmaa, mm. lajitapahtumia ja esittelyjä, ammatti- ja yritystoreja sekä seminaareja. Tapahtuma on maksuton ja avoin kaikille. (Taitaja2018 2017.)

Opinnäytetyön toimeksiantaja, Tampereen seudun ammattiopisto (Tredu), perustettiin 2013, kun Tampereen ammattiopisto ja Pirkanmaan koulutuskonserni yhdistyivät. Tredulla on toimintaa yhteensä 17 eri toimipisteessä yhdeksässä kunnassa Tampereella ja sen ympäristössä. Tredu tarjoaa koulutusta sekä aikuisille että nuorille ja lisäksi siellä voi opiskella oppisopimuksella. Tredussa on opiskelijoita yhteensä noin 18 000, joista 8000 on nuoria ja 10 000 aikuisopiskelijoita. (Laulajainen 2017; Tredu 2018.)

2.3 Keskeiset käsitteet

Työhön liittyvät keskeiset käsitteet ovat riski, riskienhallinta ja turvallisuussuunnitelma. Riskien arviointi on osa riskienhallintaprosessia. Riskienarviointin pohjalta taas laaditaan turvallisuussuunnitelma.

Riski on epävarmuuden vaikutus tavoitteisiin. Riski voi olla myös positiivinen, mutta tämä työ keskittyy ainoastaan negatiivisiin riskeihin. (SFS-ISO 31000:2018, 6.)

Riskienhallinta on koordinoitua toimintaa, josta on apua tavoitteiden saavuttamisessa sekä päätösten teossa. Riskienhallinnan avulla tunnistetaan riskejä, käsitellään ja analysoidaan niitä ja niiden vaikutuksia. (Karlamaa & Salpakari 2017, 4; SFS-ISO 31000:2018, 5-6).

Turvallisuussuunnitelma on dokumentti konkreettisista tavoitteista ja toimista, joilla pyritään takaamaan ja parantamaan esimerkiksi jonkin tapahtuman tai alueen ihmisten ja omaisuuden turvallisuus. Turvallisuussuunnitelma on laajempi kokonaisuus kuin pelastussuunnitelma, joka pelastuslain mukaan on tehtävä Taitaja2018-kokoluokan tapahtumaan. (L379/2011.)

3 Opinnäytetyössä käytetyt menetelmät

Tässä luvussa kerrotaan aluksi työssä käytetyistä teorialähteistä. Seuraavaksi kuvaillaan toiminnallinen opinnäytetyö. Tämän jälkeen tarkastellaan kvantitatiivisia tiedonkeruumenetelmiä sekä niiden analysointia. Lopuksi perehdytään kvalitatiivisiin tiedonkeruumenetelmiin ja niiden yhteen analysointimenetelmään, teemoitteluun.

3.1 Tietoperusta

Opinnäytetyön tietoperusta koostuu tapahtumaturvallisuuteen liittyvästä laajasta lainsäädännöstä sekä tapahtumaturvallisuuden ja riskienhallinnan teoriasta. Taitaja2018-tapahtuma on yleisötilaisuus, johon lainsäädäntö antaa paljon velvoitteita eri laeista ja asetuksista. Näistä tärkeimpiä tapahtumaturvallisuuteen sekä pelastus- ja turvallisuussuunnitelman laadintaan liittyen ovat Kokoontumislaki (L530/1999), Pelastuslaki (L379/2011) ja Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (L407/2011). Lainsäädännön lisäksi tapahtumaturvallisuudesta sekä riskienhallinnasta on laadittu useita oppaita, kirjoja sekä eri kaupunkien omia ohjeistuksia käytännön asioista. Myös pelastuslaitosten omilta Internetsivuilta löytyy paljon tietoa varsinkin pelastusturvallisuuteen liittyen. Lisäksi poliisin Internetsivuilla on kerrottu yleisötilaisuuden järjestämisestä ja siihen liittyvästä ilmoituksen tekemisestä.

3.2 Toiminnallinen opinnäytetyö

Opinnäytetyöt voidaan jakaa tutkimuksellisiin ja toiminnallisen opinnäytetöihin. Airaksisen ja Vilkan (2003, 9) mukaan toiminnallinen opinnäytetyö ohjaa käytännön toimintaa. Heidän mukaan toiminnallisen opinnäytetyön tuotos voi olla esimerkiksi ohje, kirja, kotisivujen tekeminen tai tapahtuman järjestäminen. Tässä opinnäytetyössä kyse oli jälkimmäisestä, turvallisuussuunnitelman tekemisestä Taitaja2018-tapahtumalle.

Toiminnallisen opinnäytetyön konkreettisuuden vuoksi sillä on yleensä toimeksiantaja, joka tässä työssä oli Tampereen seudun ammattiopisto Tredu. Toiminnallinen opinnäytetyö sisältää useimmiten kaksi osa-aluetta, joista ensimmäinen on toiminnallinen osuus. Tämän jälkeen tulee raportointi, jossa käydään läpi toiminnallisen osion vaiheet. (Airaksinen & Vilka 2003, 9.)

3.3 Kvantitatiiviset tiedonkeruu- ja analysointimenetelmät

Kvantitatiivisten tiedonkeruumenetelmien tulokset ovat Airaksisen ja Vilkan (2003, 58) sekä Kanasen (2005, 201) mukaan nimensä mukaisesti mitattavia, tilastollisesti ilmoitettavia asioita. Airaksisen ja Vilkan (2003, 58-60) mukaan näiden avulla halutaan tämentää tai perustella opinnäytetyöhön liittyvää ideaa tai yksityiskohtaa. Heidän mukaan edellytyksenä kvantitatiivisten menetelmien käytölle on, että kohde on mitattavissa.

Kananen (2015, 204) kertoo kyselyn olevan yleisin käytetty kvantitatiivinen tiedonkeruumenetelmä. Airaksisen ja Vilkan mukaan (2003, 59-60) aineistoa voidaan kerätä esimerkiksi sähköpostitse tai puhelimitse. Kyselylomakkeessa olisi heidän mukaansa hyvä olla vastausohjeet ja saate, jossa kerrotaan esimerkiksi miksi kysely tehdään ja mihin vastauksia tullaan käyttämään. Airaksinen ja Vilka (2003, 59-60) mainitsevat tämän edesauttavan kyselyyn vastauksista. Kyselylomakkeessa kysymykset voivat Airaksisen ja Vilkan mukaan olla avoimia, monivalintoja tai molempia. Heidän mukaansa kysymyksen tyyppin valintaan vaikuttaa se, minkälaisia ja mihin käyttötarkoitukseen halutaan kyselyn avulla saada vastauksia.

Kyselyssä, jossa ei olla kasvokkain tekemisissä, on kysymysten muotoilulla ja ymmärrettävyydellä tärkeä merkitys. Tällöin tulisi käyttää sanoja ja ilmaisuja, jotka vastaaja todennäköisesti ymmärtää halutulla tavalla. Kyselylomakkeen toimivuutta sekä ymmärrettävyyttä on hyvä testata etukäteen esimerkiksi vastaavalla kohdejoukolla ja pyytää heiltä palautetta. Toiminnallisissa opinnäytetöissä kyselyn kohderyhmä on usein rajattu, mikä auttaa kysymysten hahmottelussa. (Airaksinen & Vilka 2003, 59-62; Kananen 2015, 204.) Hyvänä periaatteena Airaksisen ja Vilkan (2003, 61-62) mukaan on, että jokaisessa kohdassa on vain yksi selkeä kysymys. Jos kysymyksessä on vastausvaihtoehtoja, tulee heidän mukaansa sulkea pois mahdollisuus vastata useampaan kohtaan. Vilka ja Airaksinen kertovat, että toiminnallisen opinnäytetyön kyselyssä halutaan selvyyttä nimenomaan asiaongelmaan liittyviin asioihin, ei ideaan. Kaikkien kysymysten tulee heidän mukaansa olla perusteltuja ja tavoitteiden näkökulmasta tarpeellisia.

Toiminnallisessa opinnäytetyössä tulosten tarkka analysointi ei ole niin merkittävässä roolissa kuin tutkimuksellisissa töissä, mutta se on silti tehtävä (Airaksinen & Vilka 2003, 58, 62). He kertovat suuntaa antavan tiedon olevan monesti riittävä. Heidän mukaansa kyselyiden vastaukset tulee ryhmitellä ja luokitella, mutta pienestä otannasta johtuen tämä yleensä onnistuu ilman tietokoneohjelmia. Tietokoneohjelmien avulla kyselyn tuloksista lasketaan erilaisia tunnuslukuja (Kananen 2015, 286). Tilastokeskus (2018) mainitsee näistä esimerkkeinä keskiarvon ja mediaanin. Ratkaisujen löytämiseksi tehdään analyysejä. Avointen kysymysten kohdalla analysoinnissa voi käyttää apuna myös esimerkiksi tekstinkäsittelyohjelmaa. Tekstinkäsittelyohjelmalla tehtävä avointen kysymysten analysointi on helpointa. Tällöin vastaukset muutetaan taulukkomuotoon ja ne pyritään tiivistämään mahdollisimman vähiin termeihin. Tämän jälkeen näitä termejä voidaan luokitella. (Airaksinen & Vilka 2003, 58-62; Kananen 2015, 286-297.)

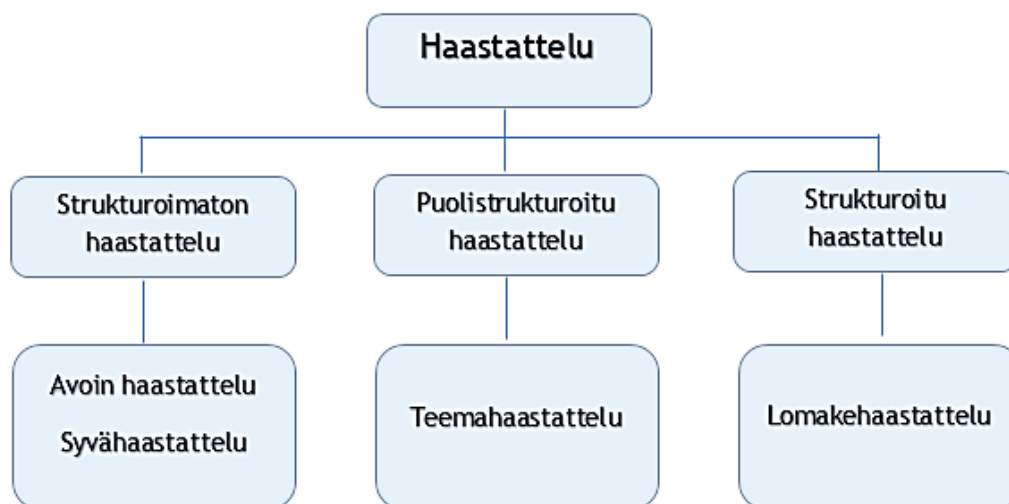
3.4 Kvalitatiiviset tiedonkeruu- ja analysointimenetelmät

Airaksisen ja Vilkan (2003, 63-64) mukaan kvalitatiiviset tiedonkeruumenetelmät ovat hyviä silloin, kun tarkoituksena on ymmärtää jotain ilmiötä tai tapahtumaa kokonaisvaltaisesti. He kertovat tällöin laadun olevan määrää tärkeämpää. Kvalitatiivissa tiedonkeruumenetelmissä vastataan heidän mukaan kysymyksiin kuten miksi, mitä ja missä. Näihin kysymyksiin vastaajan on Airaksisen ja Vilkan mukaan helppo kertoa näkemyksistään ja ajatuksistaan laajemmin.

Haastattelu on todennäköisesti käytetyin tiedonhankintakeino. Se on yleensä ihmisten välinen keskustelu- ja vuorovaikutustilanne, jolloin haastattelijalta edellytetään valmistautumista haastatteluun ja kiinnostusta aiheeseen. Valitulla haastattelupaikalla voi olla vaikutusta tuloksiin, joten sen olisi hyvä olla mahdollisimman rauhallinen ja mielellään haastateltavalle tuttu, esimerkiksi työpaikka tai koti. Muita haastattelussa ja sen suunnittelussa huomioon otettavia asioita ovat muun muassa eettisyys, erilainen lähestymistapa eri haastateltaville, ennakkoon tiedottaminen sekä sosiaaliset asiat kuten ikäero, status, puhetapa tai pukeutuminen. (Ruusuvoori & Tiittula 2014, 9.)

Kvalitatiivinen haastattelu voi olla joko yksilö- tai ryhmähaastattelu riippuen halutusta tiedosta (Airaksinen & Vilka 2003, 63). Näistä yksilöhaastattelu on heidän mukaansa yleisimmin käytetty haastattelumuoto. Lisäksi Airaksinen ja Vilka mainitsevat ryhmähaastattelun olevan hyvä keino, jos halutaan saada tietyn ryhmän näkemyksiä asiaan. Heidän mukaansa ryhmähaastattelu on tehokas haastattelumuoto, koska tietoa saadaan useammalta henkilöltä samaan aikaan. Kananen (2015, 182-184) mainitsee sähköpostitse tapahtuvien haastatteluiden olevan melko uusi haastattelumuoto, mikä muotonsa puolesta kuuluu laadullisiin verkkotutkimuksiin. Hän kertoo sähköpostihaastattelun monesti rinnastettavan myös puhelinhaastatteluun.

Haastattelutavan valintaan vaikuttaa, minkälaista ja kuinka tarkkaa tietoa halutaan saada. Haastatteluiden nauhoittamisesta on paljon hyötyä, kuten haastattelun tarkempi raportointi, yksityiskohtien muistaminen ja vuorovaikutuksen tarkasteleminen. Toiminnallisissa opinnäytetöissä suuntaa antava tieto on kuitenkin monesti riittävä, minkä vuoksi haastatteluita ei välttämättä tarvitse nauhoittaa ja litteroida yhtä täsmällisesti ja järjestelmällisesti, kuin tutkimuksellisissa opinnäytetöissä. (Airaksinen & Vilkkä 2003, 63-64; Ruusuvuori & Tiittula 2014, 14-16.) Kananen (2015, 144) kertoo haastatteluita olevan paljon erilaisia tiukoin määritellystä strukturoidusta haastattelusta keskustelumuotoiseen strukturoimattomaan haastatteluun. Näistä käytetään hänen mukaansa hieman erilaisia nimityksiä lähteestä riippuen. Kuviossa 1 on esitetty yksi tapa havainnollistaa haastatteluita ja niiden suhteita toisiinsa.

Kuvio 1: Haastattelun muodot (Kananen 2015, 144; Manninen, Rissanen & Ruohonen 2010)

Haastattelut voidaan jakaa kolmeen eri muotoon: strukturoimattomiin, puolistrukturoituihin sekä strukturoituihin haastatteluihin. Strukturoimattomat haastattelut ovat avoimia, keskustelunomaisia haastatteluita, jotka eivät ole sidottu tiukkaan muotoon. Joidenkin koulukuntien mukaan syvähaastattelu on jatkoa teemahaastatteluille. Strukturoidussa lomakehaastattelussa kysymykset ovat kaikille haastateltaville samanlaiset ja ne ovat kaikille samassa järjestyksessä. Kysymykset voivat strukturoiduissa haastatteluissa olla suljettuja tai avoimia. (Airaksinen & Vilkkä 2003, 63; Kananen 2015, 144-145; Manninen, Rissanen & Ruohonen 2010; Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006a.)

Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelu. Tämä on käytetyin aineiston keräämisen muoto toiminnallisissa opinnäytetöissä. Sen avulla pyritään ymmärtämään ilmiötä eri näkökulmista. Teemahaastattelu on strukturoidun lomakehaastattelun ja strukturoimattoman haas-

tattelun välimuoto ja sille on tyypillistä, että aihepiirit eli teemat ovat selvillä, mutta kysymysten muoto ja järjestys voivat vaihdella. Haastattelun edetessä tulisi löytyä uusia aiheita ja kysymyksiä keskusteltavaksi. Monesti ensimmäisen haastattelukerran jälkeen saadun aineiston pohjalta nousee esiin uusia aiheita ja kysymyksiä, jolloin teemahaastatteluita tehdään useampi. (Airaksinen & Vilkkä 2003, 63; Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 204-205; Kananen 2015 147-152.)

Haastatteluiden yksi analysointimuoto on Saaranen-Kauppinen ja Puusniekan (2006b) mukaan teemoittelu. Jos työssä käytetään tiedonkeruumenetelmänä teemahaastattelua, haastatteluiden analysointi teemoittain on heidän mukaansa luontainen valinta. He kuitenkin muistuttavat, että aiemmin päätetyt teemat saattavat tulosten perusteella muuttua ja tämä on hyvä huomioida. Heidän mukaansa aineiston järjestely teemoittain tapahtuu käytännössä siten, että jokaisen teeman alle kootaan haastatteluista ne kohdat ja asiat, jotka koskevat kyseistä teemaa.

3.5 Validiteetti ja reliabiliteetti

Tutkimustulosten lähtökohtana on luotettavuus, joka tulee aina sitoa omaan opinnäytetyöhön. Luotettavuutta mitataan validiteetilla ja reliabiliteetilla. Validiteetilla tarkoitetaan, että tutkitaan oikeita asioita. Reliabiliteetilla tarkoitetaan tulosten pysyvyyttä: Toistettaessa tutkimus saataisiin samat tulokset. Reliabiliteetti edellyttää validiteettia. Opinnäytetyö, kuten muutkin tutkimusprojektit, on altis virheille. Niitä voi sattua tietoisesti tai tiedostamatta. Opinnäytetyössä luotettavuus tulisi ottaa huomioon jo työn alkuvaiheessa ja miettiä miten se varmistetaan. Tämä on eräänlaista riskienhallintaa. (Kananen 2015, 337-351.)

Eniten työn luotettavuuteen vaikuttaa Kanasen (2015, 337-339) mukaan tekijä itse. Kananen toteaa, että tutkija voi halutessaan valita lähteikseen sellaista teoriaa, joka tukee hänen näkemystään, ja jättää pois ne teoriat ja aineistot, jotka ovat ristiriidassa halutun tuloksen kanssa. Tämä voi hänen mukaansa käytännössä ilmetä siten, että opinnäytetyön aineisto on jo kerätty ja vasta sen jälkeen ruvetaan etsimään teoriaa työn tueksi. Tätä väärää toimintamallia Kanasen (2015, 337-339) mukaan edesauttaa, jos toiminnallisen opinnäytetyön toimeksiantaja haluaa tietyt tulokset mahdollisimman nopeasti.

Kananen (2015, 339-340) kertoo, että haastatteluissa on aina kyse vuorovaikutustilanteesta. Näissä haastattelijan omalla toiminnalla ja läsnäololla on Kanasen mukaan aina vaikutusta. Tätä on mahdotonta poistaa, mutta riskejä voidaan minimoida tiedostamalla tämä asia. Kananen kertoo haastattelun kohdistuvan aina menneeseen, joten haastateltavan muisti ja se, kuinka paljon haastateltava haluaa asioita kaunistella tai jättää negatiivisia asioita kertomatta, vaikuttavat myös lopputulokseen.

Kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnit eroavat toisistaan. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa luotettavuuden kannalta tärkeintä on ulkoinen validiteetti, yleistettävyys. Tämä tarkoittaa tulosten toistuvuutta vastaavissa ilmiöissä tutkimuksen ulkopuolella. Tutkimukseen valittujen henkilöiden tulee olla tutkittavasta kohderyhmästä, jolloin tulokset ovat yleensä yleistettävissä kohderyhmään. Reliabiliteetissa luotettavuus ei ole laskettavissa, vaan se on arvioitava. Reliabiliteetin varmistamiseksi tulisi tehdä uusi tutkimus, mutta käytännössä tämä on yleensä mahdotonta. Lisäksi asiat voivat muuttua ajan kuluessa. (Kananen 2015, 345-351.)

Reliabiliteettia ja validiteettia ei voida suoraan soveltaa kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuuden tarkasteluun. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa luotettavuuskriteerit tutkimusasetelmasta riippuen ovat luotettavuus, siirrettävyys, riippuvuus, vahvistettavuus sekä saturaatio. Luotettavuutta tarkastellaan vertaisarvioinnin kautta: Ovatko tulokset totuudenmukaisia ja onko dokumentaatio riittävä ja tarkka. Luotettavuutta voidaan parantaa triangulaation avulla. Tätä käsitellään luvussa 4.2. Siirrettävyys tarkoittaa tulosten pitävyyttä muissa tapauksissa. Siirrettävyyttä voidaan parantaa hyvällä dokumentaatiolla, mutta siirtäminen on aina siirtäjän vastuulla. Kvalitatiivinen tutkimus ei pyri yleistämään, vaan ymmärtämään. Tässä kohti kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen eroavat eniten toisistaan. Riippuvuus tarkoittaa, että tutkimustulokset on johdettu oikein. Jos ulkopuoliset tulkitsijat päätyvät samaan lopputulokseen, on tulkinta oikea. Riippuvuus on hyvin lähellä luotettavuutta. Vahvistettavuus tarkoittaa, että esimerkiksi haastateltavat vahvistavat tulokinnan oikeaksi. Lisäksi triangulaatiota voidaan käyttää vahvistamaan tuloksia. Saturaatio, kylläntyminen, tarkoittaa, että jossain vaiheessa vastaukset alkavat toistaa itseään, eikä uutta tietoa enää tule. Tällöin on saavutettu aineiston saturaatio. (Kananen 2008, 125-127; Kananen 2015, 345-355.)

3.6 Triangulaatio ja eettisyys

Käytettyjen tiedonkeruumenetelmien käytön tulee olla aina pohdittua ja perusteltua. Yleensä opinnäytetyössä käytetään joko kvantitatiivisia eli määrällisiä tai kvalitatiivisia eli laadullisia menetelmiä. Joskus kuitenkin on perusteltua käyttää molempia, jolloin kyseessä on monimenetelmäinen opinnäytetyö. Tämä lisää työmäärää ja edellyttää molempien menetelmien hallintaa. (Kananen 2015, 323-328.)

Kanasen mukaan (2015, 323-38) triangulaatio tarkoittaa, että samaa tutkittavaa ilmiötä lähestytään monesta suunnasta. Hän kertoo sen olevan monimenetelmämalli, jossa yhdistetään erilaisia menetelmiä ja lähestymistapoja. Kananen (2015, 327) on todennut Denziin (1978) viitaten, että triangulaatioita on neljää eri muotoa: Menetelmätriangulaatio, teoriatriangulaatio, tutkijatriangulaatio sekä aineistotriangulaatio. Kanasen (2015, 323-328) mukaan menetelmätriangulaatiossa aineistoa kerätään usealla eri tiedonhankintamenetelmällä, esimerkiksi kyselyllä ja haastattelulla. Hän kertoo triangulaation käytön lisäävän tutkimuksen luotettavuutta.

Eettisyys tulee opinnäytetyössä vastaan työn eri vaiheissa, kuten tutkimusmenetelmien käytön valinnassa. Myös lähdekritiikkiä ja tiedon luotettavuutta mietittäessä eettisyys on läsnä. Haastateltavien kohdalla tulee huomioida mahdollinen haluttu anonymiteetin säilyttäminen. Lisäksi tulee muistaa lainaamisen ja plagioinnin ero sekä tiedettävä asianmukaiset lähdemerkinnät. Epäeettinen toiminta voi olla tietoista tai tiedostamatonta. Tutkimusprosessi tulisikin raportoida hyvin, jolloin dokumentaation pohjalta pystytään arvioimaan tiedonkeruuta, tulokinnan johdonmukaisuutta sekä luotettavuutta. (Kananen 2008, 133-136.)

Kananen (2008, 133-136) mukaan työn luotettavuus edellyttää hyvien tutkimuskäytänteiden noudattamista. Opinnäytetyön tekemisessä tulee noudattaa tutkimuksen yleisiä eettisiä pelisääntöjä. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeen ”Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukausepäilyjen käsittely Suomessa” tarkoituksena on muun muassa edistää hyvää tieteellistä käytäntöä ja ennalta estää tutkimusvilppiä. (Helin, Jäppinen, Launis, Spoof & Varantola 2013.)

4 Tapahtumaturvallisuus

Tämän luvun aluksi kerrotaan tapahtuman järjestämisessä huomioon otettavista asioista yleisesti. Luvun toisessa osiossa keskitytään tapahtumaturvallisuuteen liittyvään lainsäädäntöön. Tässä osiossa kerrotaan tarkemmin muun muassa pelastussuunnitelmasta ja turvallisuussuunnitelmasta sekä niiden laatimisesta.

4.1 Yleistä tapahtumaturvallisuudesta

Taitaja2018-kokoisen tapahtuman järjestäminen on pitkä prosessi, jossa tarvitaan yhteistyötä järjestäjien ja viranomaisten kesken. Järjestäjän velvollisuus on taata jokaiselle tilaisuuteen osallistujalle turvallinen tapahtuma (Martikainen & Ranta 2016, 29). Lakien ja asetusten lisäksi eri paikkakunnilla saattaa olla omia ohjeistuksia, joissa otetaan huomioon kyseisen paikkakunnan ominaispiirteet, tilat, yhteystiedot ja viranomaisyhteistyö. Paavolan (2012, 7) mukaan näiden tavoitteena on turvallisen tapahtuman järjestäminen sekä kävijöille että järjestäjille.

Jo tapahtuman suunnittelun alkuvaiheessa on Martikaisen ja Rannan (2016, 29-35) mukaan hyvä olla jonkinlainen arvio ihmismäärästä ja kohderyhmästä, sillä nämä vaikuttavat paljon tapahtuman turvallisuuden suunnitteluun ja siinä huomioon otettaviin asioihin. Muita huomioon otettavia asioita heidän mukaansa ovat esimerkiksi tapahtuman järjestyksenvalvonta, ensiavun järjestäminen, poistumistiet, pelastustiet ja palo-osastointiin liittyvät määräykset. Näistä on säädelty tarkemmin eri laeissa ja asetuksissa ja nämä tulee huomioida pelastussuunnitelmassa. Lisäksi on laadittava toimintaohjeet erilaisten vaaratilanteiden, onnettomuuksien ja tapaturmien varalle. Nämä helpottavat ja nopeuttavat toimintaa edellä mainituissa tilanteissa. Näiden tulee lähtökohtaisesti perustua tapahtumasta tehtyyn riskien arviointiin, vaikka

esimerkiksi toimintaohjeet sairauskohtauksen, elvytyksen tai tulipalon sattuessa ovatkin pääsääntöisesti samat paikasta riippumatta. Yksi tärkeä osuus tapahtuman turvallisuussuunniteluun liittyen on, että kaikki tapahtuman vastuuhenkilöt ovat tietoisia näistä turvallisuusohjeista. Mahdollisuuksien mukaan näitä asioita olisi hyvä harjoitella ennen tapahtumaa. Paperilla suunniteltu on aina eri asia, kuin käytännön toteutuminen, ja monet asiat, kuten viestinnän toteutuminen, saattavat tositalanteessa aiheuttaa haasteita. (Martikainen & Ranta 2016, 35-41.)

Martikaisen ja Rannan (2016, 42) mukaan vastaisuuden varalta ja oppimisen kannalta tapahtuman jälkeinen arviointi ja palautteen kerääminen sekä osallistujilta että järjestäjiltä on hyväksi. Näistä tulisi heidän mukaansa käydä ilmi niin mahdolliset läheltä piti -tilanteet kuin hyväksi todetut asiat. Taitaja-tapahtumista tehdään aina loppuraportti, jossa edellä mainittuja asioita käydään läpi.

4.2 Tapahtumaturvallisuuden lainsäädäntöä

Tapahtumaturvallisuuteen liittyvää lainsäädäntöä löytyy useasta eri laista ja asetuksesta. Taitaja2018-tapahtuma on yleisötilaisuus, johon sovelletaan muun muassa Kokoontumislakia (L530/1999), Pelastuslakia (L379/2011) ja Valtioneuvoston asetusta pelastustoimesta (L407/2011).

Tapahtuman järjestämisestä säädetään Kokoontumislain (L530/1999) ensimmäisessä pykälässä, sen tarkoituksena on turvata kokoontumisvapaus sekä ohjata yleisötilaisuuden järjestämistä tarpeellisilla säännöksillä. Lain 14 pykälässä määritellään yleisötilaisuuden ilmoitusvelvollisuudesta, jonka mukaan tapahtuman järjestäjän on tehtävä ilmoitus tapahtumapaikkakunnan poliisille vähintään viisi vuorokautta ennen tapahtuman alkua. Saman lain 17 pykälässä määritellään järjestäjän velvollisuudesta huolehtia järjestyksestä ja turvallisuudesta.

Pelastuslain (L379/2011) 16 pykälässä puolestaan määritellään järjestettävän yleisötilaisuuden pelastussuunnitelmasta ja sen aikamääreistä. Sen mukaan pelastussuunnitelma on laadittava sellaisiin tapahtumiin, joihin osallistuu paljon ihmisiä tai muun syyn takia tilaisuuteen sisältyy merkittävä henkilö- tai paloturvallisuusriski. Pelastussuunnitelma tulee lain (L379/2011) mukaan toimittaa alueen pelastusviranomaiselle viimeistään 14 vuorokautta ennen tilaisuuden tai tapahtuman alkamista.

Valtioneuvoston asetuksessa pelastustoimesta (L407/2011) toisessa pykälässä määritellään tarkemmin, mitä yleisötilaisuuteen laadittavan pelastussuunnitelman tulee pitää sisällään. Paavolan (2012) mukaan pelastuslaitos antaa myös neuvontaa pelastussuunnitelman laatimisessa. Taitaja2018-tapahtumaan tulee Valtioneuvoston asetuksen (L407/2011) mukaan laatia pelastussuunnitelma jo suuren osallistujamäärän vuoksi, sillä paikalla tulee olemaan läsnä samanaikaisesti enemmän henkilöitä kuin asetuksessa määritelty 200 henkilöä.

Tapahtuman turvallisuus käsittää mahdollisten onnettomuuksien tai muiden haitallisten tilanteiden ennakoitua. Tämä ennakoitua on tapahtuman riskienhallintaa, jota käsitellään tarkemmin seuraavassa luvussa. Pelastussuunnitelmasta ilmenee muun muassa tapahtumaan liittyvät riskit, niiden tunnistaminen, arviointi ja toimenpiteet niiden ehkäisemiseksi sekä toimintaohjeet vaaratilanteessa. (Itä-Uudenmaan pelastuslaitos 2011; Paavola 2012, 12.)

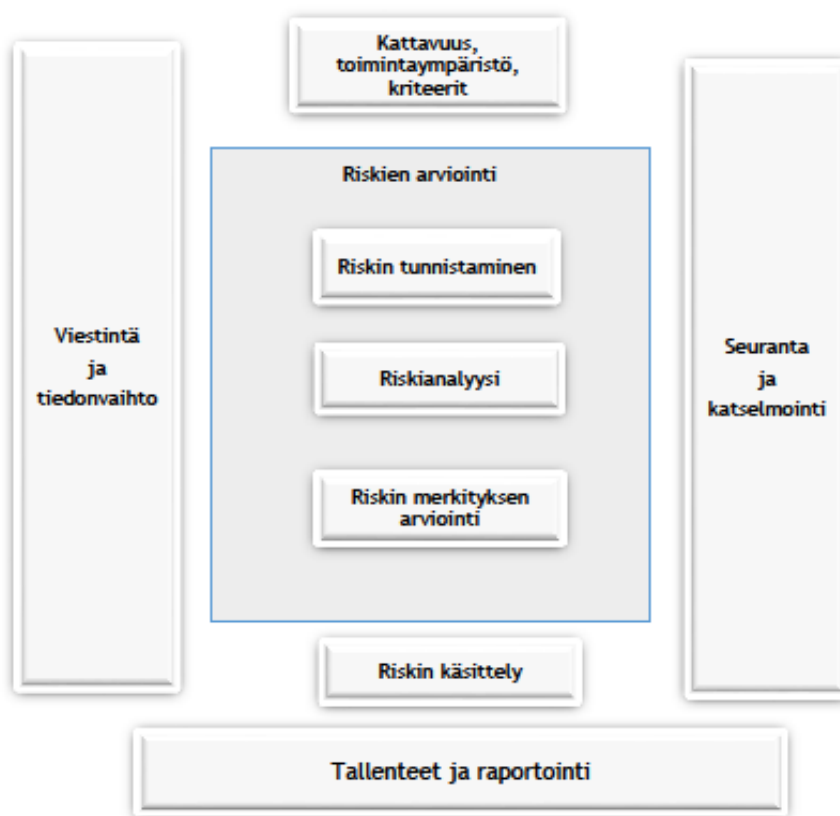
Yleensä yleisötapahtumaan tehdään yksi iso turvallisuussuunnitelma, joka sisältää pelastussuunnitelman sekä kaikki muut tapahtuman turvallisuuteen liittyvät asiat. Pelastussuunnitelma on yksi osa turvallisuussuunnitelman kokonaisuutta. Jokainen tilaisuus on omanlaisensa tapahtuma, joten vaikka kiinteistössä tai rakennuksessa olisi valmiiksi laadittu pelastussuunnitelma, tätä harvoin voidaan suoraan hyödyntää. Eri tapahtumissa on omanlaisensa riskit, jotka pitää ottaa huomioon ja sen vuoksi yhtä kaiken kattavaa pelastussuunnitelmaa ei pysty laatimaan paikkaan, jossa järjestetään erilaisia tapahtumia. (Itä-Uudenmaan pelastuslaitos 2011; Paavola 2012, 7; Vuoripuro 2011.)

5 Riskienhallinta

Riskienhallinta on koordinoitua toimintaa, joka ulottuu organisaation eri sektoreille. Sen avulla voidaan tunnistaa riskejä ja osataan käsitellä sekä analysoida niitä ja niiden vaikutuksia. Oikein toteutettu riskienhallinta muun muassa parantaa vaarojen ja uhkien tunnistamista, sekä auttaa tavoitteiden saavuttamisessa ja päätöksenteossa. Seuraavaksi käydään läpi riskienhallintaprosessi, jonka jälkeen esitellään potentiaalisten ongelmien analyysi (POA). Se kuuluu riskien arviointiin, joka puolestaan on osa riskienhallintaprosessia. Riskillä tarkoitetaan epävarmuuden vaikutusta tavoitteisiin. (Karlamaa & Salpakari 2017, 4; SFS-ISO 31000:2018, 6).

5.1 Riskienhallintaprosessi

Riskienhallintaprosessi sisältää useita vaiheita, joita toistetaan ja jotka ovat vuorovaikutuksessa keskenään riskienhallintaprosessin aikana. Onnistuneen riskienhallinnan kannalta on tärkeää, että riskienhallintaprosessin osa-alueet ovat osa organisaation johtamiskäytäntöä ja päätöksentekoa. Kuviossa 2 on esitetty kokonaisvaltainen riskienhallintaprosessi, jossa eri osa-alueiden vuorovaikutukset on otettu huomioon. (SFS-ISO 31000:2018 9-10, 14.)

Kuvio 2: Riskienhallintaprosessi (SFS-ISO 31000:2018 14)

Prosessin aluksi määritellään kattavuus, toimintaympäristö ja kriteerit. Nämä antavat pohjan riskien arvioinnille. Riskienhallintaprosessissa on tärkeää määritellä prosessin laajuus. Tätä mietittäessä olisi kiinnitettävä huomiota ainakin tavoitteisiin, odotettuihin tuloksiin, resursseihin sekä mahdollisia suhteita muihin projekteihin tai prosesseihin. Organisaation sisäistä toimintaympäristöä mietittäessä tulisi kiinnittää huomiota muun muassa organisaation visioon, missioon, arvoihin, kulttuuriin, hallintotapaan sekä resursseihin. Organisaation ulkoiseen toimintaympäristöön kuuluvat esimerkiksi ulkoisten sidosryhmien suhteet ja odotukset sekä kansainväliseen tai kansalliseen yhteiskuntaan, lainsäädäntöön tai ympäristöön liittyvät riskit. Riskikriteerien määrittäminen auttaa myöhemmin riskin merkityksen arvioinnissa. Kriteerejä määriteltäessä olisi huomioitava esimerkiksi seurausten ja todennäköisyyksien mittaamiseen, epävarmuuksiin sekä organisaation valmiuteen. Riskikriteerit määritellään jo prosessin alussa, mutta on huomioitava, että näitä tulee prosessin edetessä arvioida jatkuvasti ja tarvittaessa muuttaa. (SFS-ISO 31000:2018 11, 14-16.)

Riskien arviointi koostuu riskin tunnistamisesta, riskianalyysistä ja riskien merkityksen arvioinnista. Riskien tunnistaminen on riskien havaitsemisen ja kuvaamisen prosessi. Riskien tunnistaminen on tärkeää, sillä vain tunnistettuihin riskeihin voidaan varautua. Yksi riskien tunnistamiseen soveltuva menetelmä on potentiaalisten ongelmien analyysi (POA), jota käsitellään

seuraavan otsikon alla. Riskien tunnistamisen jälkeen tehtävässä riskianalyyssissa pyritään ymmärtämään riskin luonne ja määritetään riskitaso. Riskianalyysi luo perustan riskien merkityksen arvioinnille ja tätä seuraavalle riskin käsittelylle. Riskin merkityksen arvioinnissa pohditaan voidaanko riski hyväksyä vai pitääkö sille tehdä jotain. Arvioinnin tulos tulisi kirjata ja siitä tulisi tiedottaa. Riskin käsittely tarkoittaa riskin muokkaamista, joka voi olla esimerkiksi riskin torjumista päättämällä olla aloittamatta riskin aiheuttavaa toimintaa tai seurausten muuttamista. Riskiä käsiteltäessä on otettava huomioon, että sitä muuttaessa voi syntyä myös uusia riskejä. Riskien arvioinnin jälkeen riskit arvioidaan uudelleen ottaen huomioon toimenpiteet riskin estämiseksi. Tätä riskin käsittelyn jälkeen jäljelle jäävää osaa kutsutaan jäännösriskiksi. Tämän tulee olla hyväksytyllä tasolla, eli tällainen riski ollaan valmiita ottamaan. Lisäksi riskienhallintaprosessin jokaisessa vaiheessa on huomioitava seuranta ja katselmointi sekä viestintä ja tiedonvaihto. Lopuksi riskienhallintaprosessi ja saadut tulokset tulisi dokumentoida ja raportoida. (SFS-ISO 31000:2018 16-20.)

Riskin suuruuteen vaikuttavat tapahtuman todennäköisyys ja seurausten vakavuus (SFS-ISO 31000:2018 6). Suomen Riskienhallintayhdistyksen (2012-2017a) mukaan yksi tapa arvioida tätä on seuraava: Ensinnäkin valitaan tapahtuman todennäköisyys taulukon vasemmasta laidasta ja tämän jälkeen seurausten vakavuus taulukon ylhäältä. Riskin suuruus on kuvattu näiden kahden kohdan leikkauspisteessä. Tämä on esitetty taulukossa 1.

Tapahtuman todennäköisyys	Seurauksen vakavuus		
	Lievästi haitallinen (1)	Haitallinen (2)	Erittäin haitallinen (3)
Hyvin epätodennäköinen (1)	Merkityksetön riski	Vähäinen riski	Kohtalainen riski
Epätodennäköinen (2)	Vähäinen riski	Kohtalainen riski	Merkittävä riski
Todennäköinen (3)	Kohtalainen riski	Merkittävä riski	Sietämätön riski

Taulukko 1: Riskin merkityksen arviointi (SFS-ISO 31000:2018 6-7, 17)

Tapahtuman seurausten vakavuutta voidaan arvioida kolmella eri tasolla: lievästi haitallinen, haitallinen ja erittäin haitallinen. Tapahtuman todennäköisyyttä voidaan arvioida myös kol-

mella eri tasolla: hyvin epätodennäköinen, epätodennäköinen ja todennäköinen. Näiden yhdistelmistä syntyy erilaisia riskitasoja, joista lievin on merkityksetön riski. Tällöin riskin suuruus on pieni, eikä toimenpiteitä riskin pienentämiseksi tarvita. Seuraava taso on nimeltään vähäinen riski, jolloin tilannetta tulee seurata ja varmistua, että riski pysyy hallinnassa. Ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä ei kuitenkaan vielä tarvita. Kohtalaisen riskin kohdalla riskiä pitää saada pienennettyä joillakin toimenpiteillä. Merkittävän riskin ollessa kyseessä riskin pienentäminen on välttämätöntä ja se edellyttää nopeaa toimintaa. Riskin ollessa sietämätön, sen poistaminen on välttämätöntä ja se vaatii välitöntä toimintaa. Toimintaa tai työtä ei tulisi aloittaa tai jatkaa ennen kuin riskiä on saatu jollain tavalla pienennettyä. (Suomen Riskienhallintayhdistys 2012-2017a; Itä-Suomen aluehallintovirasto 2018.) Tulee huomioida, että tällaisella taulukolla arvioituna seurausten vakavuuksiltaan hyvin erilaiset riskit voivat saada saman riskitason. Esimerkiksi todennäköisyydeltään hyvin epätodennäköinen, mutta seurausten vakavuudeltaan erittäin haitalliset riskit saavat riskitasokseen kohtalaisen. Kohtalaisen riskitason saa myös todennäköinen, mutta seurauksiltaan lievästi haitallinen riski.

5.2 Potentiaalisten ongelmien analyysi

Potentiaalisten ongelmien analyysi (POA) on riskien tunnistamismenetelmä, jonka avulla pystytään tunnistamaan erityyppisiä ja eritasoisia riskejä. Sen tavoitteena on löytää keskeisimmät ongelma-alueet ja keskeisimpiin vaaroihin liittyvät onnettomuustekijät. POA tehdään ryhmässä ja se on tehokas menetelmä riskien ideointiin ja käsittelyyn. Suunnitelmallisuuden ja tehokkuuden avulla se eroaa tavallisesta keskustelusta ja riskien mietinnästä. (Martikainen & Ranta 2016, 18-20; Suomen Riskienhallintayhdistys 2012-2017b; VAHTI 2009.)

Suomen Riskienhallintayhdistyksen (2012-2017b) mukaan POA voidaan jakaa eri vaiheisiin. Riskienhallintayhdistyksen mukaan ensimmäisessä valmisteluvaiheessa POA:n osaava vetäjä tutustuu aiheeseen, laatii avainsanaluettelon sekä kasaa työryhmän. Seuraavaksi Riskienhallintayhdistyksen mukaan ryhmän kesken rajataan kohde sekä käydään tavoitteet ja POA:n periaatteet läpi. Yhdistys muistuttaa, että kaikkien panos on tärkeä ja jokaisella voi olla erilaista tietoa sekä eri näkökulmia.

Toinen vaihe koostuu hiljaisesta aivoriihestä. Tämän vaiheen aluksi jokainen osallistuja kirjoittaa kolme riskiä, ongelmaa tai vaaraa kokonaisuudessaan lausein post-it -lapuille. Laput liimataan esimerkiksi muovitaskuun tai paperille, joka annetaan vieressä olevalle. Jokainen kirjoittaa uudet mieleen tulleet riskit taas uusille post-it -lapuille ja liimaa ne jälleen muovitaskuun, jonka antaa eteenpäin. Ensimmäisellä kierroksella ideoita kirjoitetaan kolme ja tämän jälkeen yksi. Näin jatketaan, kunnes ideoiden synty hidastuu. Tällöin vetäjä antaa avainsanoja avainsanalista, niiden avulla syntyy mahdollisesti uusia ideoita ja aivoriihi jatkuu. Avainsanat ja muiden kirjoittamat riskit todennäköisesti auttavat keksimään uusia riskejä. (Martikainen & Ranta 2016, 18-20; Suomen Riskienhallintayhdistys 2012-2017b.) Kolmannessa vaiheessa, keskustelumuotoisessa aivoriihessä, käydään laput yhdessä läpi ja varmistutaan, että

kaikki ymmärtävät ne. Lappuja voi tässä vaiheessa vielä täydentää ja kirjoittaa ideoita lisää. Tämän jälkeen laput ryhmitellään vaaroittain ja tarkistetaan, ovatko jotkut vaarat syy-seuraus -suhteessa toisiinsa nähden. Lisäksi samaa tarkoittavat laput laitetaan päällekkäin. (Martikainen & Ranta 2016, 18-20; Suomen Riskienhallintayhdistys 2012-2017b.)

POA:n jälkeen on saatu tietoon erilaisia ja eritasoisia riskejä. Tämän jälkeen tehdään riskianalyysi sekä arvioidaan riskien merkityksiä ja mitä niille mahdollisesti täytyy tehdä. Nämä tehdään kirjaamalla ylös riski, sen syyt, todennäköisimmät ja pahimmat seuraukset, kuka riskistä vastaa, määritellään riskin suuruus sekä toimenpiteet ja aikataulu riskin ehkäisemiseksi. Lopuksi on vielä hyvä tehdä loppuraportti, josta selviää mitä on tehty, miten on tehty, ketkä ovat osallistuneet riskien arviointiin ja analyysin tekemiseen ja mitkä ovat sen tulokset ja jatkotoimenpiteet. (Martikainen & Ranta 2016, 18-20; SFS-ISO 31000:2018 14-19; VAHTI 2009.)

6 Opinnäytetyön toteutus

Tässä luvussa esitetään opinnäytetyön toteutus. Opinnäytetyöprosessi käynnistyi lokakuussa 2017, jolloin otin puhelimitse yhteyttä toimeksiantajaan, Taitaja2018-tapahtuman turvallisuusasiantuntijaan. Seuraavien viikkojen aikana olimme yhteydessä puhelimitse sekä sähköpostitse ja sain varmistuksen, mitä toimeksiantaja odottaa opinnäytetyöltä. Lisäksi sain tapahtumaan sekä Tredun turvallisuusasioihin liittyvää materiaalia sähköpostitse ja sovimme ensimmäisestä tapaamisesta kilpailuorganisaation kanssa joulukuulle. Näiden tietojen perusteella perehdyin tapahtumaturvallisuutta ja riskienhallintaa käsittelevään teoriaan ja lainsäädäntöön. Tämän jälkeen oli vuorossa esikartoitus ja sen perusteella kyselyn laatiminen Taitaja2018-tapahtuman lajivastaaville. Kyselyiden jälkeen haastattelin Taitaja-tapahtumien turvallisuushenkilöitä ja viranomaisia. Seuraavana oli vuorossa riskien arviointi, joka oli pohjana turvallisuussuunnitelman laatimiselle.

6.1 Kysely Taitaja2018-tapahtuman lajien riskeistä

Lajivastaaville suunnatun kyselyn hahmottelin marraskuussa 2017 tekemäni esikartoituksen perusteella. Esikartoitus koostui Taitaja2018-tapahtuman turvallisuusasiantuntijalle puhelimitse ja sähköpostitse tehdyistä kysymyksistä sekä kilpailupäällikön ja ensiapuvastaavan kanssa käydyistä keskusteluista Tampereella. Näiden pohjalta sain käsitystä, mitä he haluavat kyselyllä selvittää. Opinnäytetyön alussa, esikartoituksen jälkeen, tein tapahtuman lajivastaaville (45 kpl) kyselyn, jossa kartoitin mitä riskejä ja vaaroja liittyy heidän toimipisteellään tapahtuviin asioihin ja miten he ovat varautuneet näihin. Kysely oli kokonaistutkimus ja kattoi koko perusjoukon, joka oli kaikki lajivastaavat. Kyselyn rungon laadin itse ja kysymykset käytiin läpi tapahtuman turvallisuusasiantuntijan kanssa sekä myöhemmin myös muiden Taitaja2018-kilpailuorganisaatioon kuuluvien henkilöiden kanssa.

Kysely jaettiin kolmeen osioon: henkilöstö, turvallisuus ja varustus. Henkilöstöön liittyvissä kysymyksissä kartoitettiin kuinka paljon lajipisteellä on kerrallaan henkilöitä ja keistä nämä

henkilöt koostuvat. Lisäksi haluttiin selvittää lajipisteiden henkilöstön ensiapukoulutuksen taso sekä onko lajipisteellä erityiskoulutetun henkilöstön vaativia laitteita tai koneita. Turvallisuuksiosiossa lajivastaavia pyydettiin tunnistamaan toimipisteiden todennäköisimmät tapaturmat tai vaaratilanteet sekä miten niihin aiotaan varautua. Lisäksi selvitettiin henkilöstön tietoisuutta oman alansa yleisistä turvallisuusohjeista sekä tehtäviä toimenpiteitä eri hätätilanteissa. Osiossa tiedusteltiin myös mahdollisista tulitöistä tai muista erityisistä huomioon otettavista asioista. Varustukseen liittyen selvitettiin ensiaputarvikkeiden tai alkusammutuskaluston tarve. Lisäksi haluttiin selvittää, annetaanko kilpailijoille joitain erityisohjeita tai tarvikkeita, kuten suojaimia, lajipisteellä järjestäjien puolesta. Kysely on liitteenä 1.

Kysely toteutettiin Tampereen kaupungin käytössä olevan verkkolomakkeen avulla. Tätä varten lähetin valmiit kysymykset kilpailun sihteerille, joka lähetti kyselyyn linkin ensin kilpailupäällikölle, turvallisuusasiantuntijalle ja itselleni. Tämän johdosta kyselyyn ei enää tehty muutoksia, sillä tarkoituksena oli ainoastaan testata kyselyn ja lomakkeen toimivuutta käytännössä. Seuraavaksi linkki kyselyyn lähetettiin kaikille lajivastaaville. Kyselyn alkuun tuli saateteksti, jossa kerrottiin lyhyesti kyselyn tarkoituksesta, ja että Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelija käyttää kyselyn tuloksia opinnäytetyönään tekemässä Taitaja2018-tapahtuman riskienarvioinnissa sekä turvallisuus suunnitelman laadinnassa. Kysely lähetettiin tammikuussa 2018. Myöhemmin tammikuussa lähetettiin vielä muistutusviesti, jossa kerrottiin vastausaikaa olevan tammikuun loppuun asti.

Kyselyn avulla haluttiin selvittää lajialueille tarvittavien ensiapu- ja turvallisuusvälineiden määriä. Lisäksi kyselyn avulla oli tärkeää saada lajivastaavat ajattelemaan oman lajinsa turvallisuutta ja toimimaan tapahtumassa sen mukaisesti. Lajiturvallisuus ei suoraan liittynyt omaan opinnäytetyöhöni, mutta lajipisteillä mahdollisesti tapahtuvat tapaturmat olisivat voineet vaikuttaa suoraan tai välillisesti itse tapahtuman turvallisuuteen. Tapahtuman kokonais-turvallisuuden kannalta minun oli hyvä tietää ja ottaa nämä asiat huomioon turvallisuus suunnitelmaa laatiessani. Kyselystä olikin myöhemmin suunnitelmaa tehdessä apua esimerkiksi paloturvallisuuteen ja onnettomuuden vaaraa aiheuttaviin aineisiin liittyen. Otannan koosta johdettua analysoin kyselyn tulokset Excelillä ilman tietokoneohjelmaa. Numeerisessa muodossa olevien kysymysten vastaukset oli vaivatonta laittaa taulukkomuotoon. Kyselyssä oli kuitenkin myös avoimia kysymyksiä, jolloin numeerinen esittäminen oli haastavampaa. Näiden kohdalla tiivistin vastaukset mahdollisimman vähiin termeihin, jotka luokittelin. Näin sain myös avoimet kysymykset numeeriseen muotoon.

6.2 Haastattelut

Haastattelut tein marras-joulukuussa 2017. Haastatteluja oli yhteensä viisi kappaletta, joista kaksi oli puolistrukturoituja teemahaastatteluita, kaksi sähköpostitse tapahtuvia haastatteluita sekä yksi ryhmähaastattelu. Teemahaastattelut sekä sähköpostihaastattelut olivat yksilöhaastatteluita. Yksilöhaastatteluisa, teemahaastatteluisa sekä sähköpostihaastatteluisa

haastattelin neljää eri henkilöä: Taitaja2017-tapahtuman turvallisuusvastaavaa, Taitaja2018-tapahtuman turvallisuusasiantuntijaa, poliisia sekä pelastusviranomaista. Nämä haastattelut tein ennen riskien arviointia. Haastatteluista sain etukäteistietoa ja ne pohjustivat johtamani riskien arviointia ja tunnistamista POA:n avulla. Haastattelujen avulla selvitin mitä kaikkea piti ottaa huomioon riskienarvioinnissa sekä tätä seuranneessa turvallisuussuunnitelman laatimisessa.

Ensimmäisenä haastattelin edellisen Taitaja-tapahtuman (Taitaja2017) turvallisuusvastaava Nella Vänskää. Halusin tällä haastattelulla saada näkökulmaa henkilöltä, joka on ollut vastavälisessä tilanteessa aiemmin: Missä asioissa hän koki onnistumisia ja olisiko jotain ollut hyvä tehdä toisella tavalla. Oma ajatustyö ja suunnittelu tulevan tapahtuman turvallisuuteen liittyen oli tässä vaiheessa jo melko pitkällä, joten oli hyvä saada varmistusta, että olen huomioinut asioita mahdollisimman kattavasti. Olin Vänskän kanssa aluksi puhelimitse yhteydessä ja varsinainen haastattelu tehtiin aikataulullisista syistä sähköpostitse. Testasin kysymysten toimivuutta ja ymmärrettävyyttä etukäteen ystävälläni. Lähetin haastateltavalle kysymykset sähköpostitse ja sovimme, että hän vastaa viikon kuluessa. Vänskän haastattelulomake on liitteenä 2.

Seuraavaksi haastattelin Taitaja2018-tapahtuman turvallisuusasiantuntija Eerik Laulajaista. Tämä haastattelu tapahtui myös sähköpostitse välimatkan ja aikataulun vuoksi. Halusin tällä haastattelulla selvittää, miten Laulajainen oli valikoitunut kyseiseen tehtävään sekä tietoa Taitaja2018-tapahtuman turvallisuusjärjestelyiden alkuvaiheista, jolloin en itse vielä ollut mukana tapahtuman suunnittelussa. Halusin selvittää, minkälaiset asiat hän mahdollisesti näki haasteina Taitaja-tapahtuman turvallisuuteen ja sen järjestämiseen liittyen. Lisäksi halusin tietää, miten ja koska tapahtuman organisointi ja turvallisuusjärjestelyt olivat sekä hänen osaltaan että muun kilpailuorganisaation osalta alkaneet. Laulajaisen haastattelulomake on liitteenä 3.

Näiden jälkeen olivat vuorossa viranomaisten haastattelut. Poliisin haastattelulla halusin selvittää, miten yhteistyö järjestävän tahon kanssa toimii itse tapahtuman aikana ja miten Taitaja2018-kokoinen tapahtuma todennäköisesti sujuu poliisin näkökulmasta katsottuna. Haastattelin Helsingin poliisilaitoksella useamman vuoden järjestyspoliisina työskennellyttä vanhempaa konstaapelia, jolla on kokemusta erikokoisten ja erilaisten tapahtumien turvallisuudesta (Vanhempi konstaapeli 2017). Haastateltavalla poliisilla on kokemusta isojen urheilu- ja musiikkitapahtumien lisäksi myös Taitaja2018-tapahtuman kaltaisista yleisötilaisuuksista esimerkiksi Helsingin Messukeskuksesta. Poliisin haastattelulomake on liitteenä 4.

Pelastusviranomaisen haastattelun avulla halusin selvittää, mitä kaikkea liittyy turvallisuussuunnitelman laatimiseen pelastusviranomaisen näkökulmasta sekä mitä pelastusviranomaisen

huomioi isojen tapahtumien turvallisuussuunnitteluun liittyen. Halusin haastateltavan nimenomaan Pirkanmaan pelastuslaitokselta, koska Taitaja2018-tapahtuma järjestetään Tampereella, Pirkanmaalla. Muun muassa näihin asioihin sain haastateltavaksi 37 vuotta Pirkanmaan pelastuslaitoksella eri tehtävissä työskennelleen Teuvo Saarisen. Saarisella on kokemusta palomiehen ja paloiesimiehen tehtävistä aina ruiskumestariksi ja palomestariksi asti. Taitaja2018-kilpailun tapahtumapaikka Tampereen Messu- ja Urheilukeskus on Saariselle tuttu työn puolesta. (Saarinen 2017; Taitaja2018 2017.) Saarisen haastattelulomake on liitteenä 5.

POA:n jälkeen tarkoitukseni oli haastatella uudestaan Taitaja2018-tapahtuman turvallisuus-asiiantuntijaa, mutta tämä haastattelu muuttui ryhmähaastatteluksi POA:an osallistuneiden kesken. Haastattelu tapahtui samana päivänä riskienarvioinnin jälkeen ja sen avulla sain enemmän tietoa ja uusia näkökulmia, kuin vain yhtä henkilöä haastattelemalla. Keskustelun lomassa tein muistiinpanoja ja tarkentavia kysymyksiä asioista, jotka olivat tulleet riskienarvioinnissa ilmi, mutteivät suoranaisesti liittyneet siihen. Aluksi analysoin jokaisen yksilöhaastattelun erikseen teemoittain ja annoin nämä haastateltaville luettaviksi. Näin varmistin, että olen ymmärtänyt asiat oikein. Tämän jälkeen käytin teemoittelua uudelleen, jotta sain haastatteluiden tuloksista tehtyä selkeän yhteenvedon.

6.3 Riskien tunnistaminen

Riskit tunnistettiin POA:n avulla. POA toteutettiin Tampereella Tredun toimitiloissa joulukuussa 2017 ennalta sovittuna päivänä. POA:n työpajaan osallistui seitsemän turvallisuudesta, ensiavusta ja kilpailun johdosta vastuussa olevaa henkilöä. Osalle pienryhmätyöskentelyyn osallistuneille POA oli tuttu, mutta suurin osa kuuli tästä riskientunnistamismenetelmästä ensimmäistä kertaa.

Toimin riskienarvioinnissa fasilitaattorina. Aluksi käytiin POA:n tarkoitus ja tavoitteet läpi ja kerroin miten POA etenee hiljaisen aivoriihen kautta keskusteluun, riskien ryhmittelyyn sekä riskitason arviointiin. Osa pienryhmätyöskentelyyn osallistuneista tunnisti helposti useitakin riskejä, mutta osalle tämä oli selvästi haastavampaa. Parin kierroksen jälkeen annoin välillä tukisanoja avainsanalistasta ja pari esimerkkiä, mikä edesauttoi riskien keksimistä. Hiljaisen aivoriihen jälkeen riskit käytiin yhdessä läpi sekä ryhmiteltiin. Tämän yhteydessä tunnistettiin vielä uusia riskejä, jotka kirjoitettiin ylös. Riskit jaoteltiin yhteentoista eri kategoriaan: ulkoiset häiriötekijät tapahtumapaikalla, kiinteistöstä tai rakenteista johtuvat riskit, yleisölle aiheutuvat riskit, tapahtumapaikan läheisyydessä tapahtuvat Taitaja-tapahtumaan vaikuttavat riskit, liikenteestä johtuvat riskit, rakennusvaiheen riskit, luonnonolosuhteista johtuvat riskit, imagoon liittyvät riskit, lajialueilla tapahtuvat tapahtumaturvallisuuteen vaikuttavat riskit, kilpailuorganisaation sisäiset riskit sekä yhteistyökumppaneista johtuvat riskit.

POA:n avulla tunnistettiin eri henkilöiden kirjoittamina useita samoja riskejä, mitä etukäteen aavistelinkin. Toisaalta joistakin ilmeisistä riskeistä kirjoitettiin vain yksi lappu. Tästäkin keskusteltiin ja vastauksena oli, että POA:an osallistuneet ajattelivat joidenkin riskien olevan niin itsestään selviä, etteivät kirjoittaneet kaikkia ensimmäisinä mieleen tulleita heti ylös. POA:n edetessä ja post-it -lappujen kiertäessä kävi ilmi, että joku muu oli yleensä kirjoittanut tämän.

Riskin merkityksen arviointi tehtiin myös yhdessä käyttäen yksinkertaista menetelmää: Tapahtuman todennäköisyyttä mietittiin asteikolla hyvin epätodennäköinen, epätodennäköinen tai todennäköinen. Seurausten vakavuutta mietittiin myös kolmella tasolla: Lievästi haitallinen, haitallinen tai erittäin haitallinen. Näiden leikkauspisteistä määräytyy riskitaso, joita tässä riskienarvioinnissa oli viisi: Merkityksetön riski, vähäinen riski, kohtalainen riski, merkittävä riski tai sietämätön riski. Tämä riskin merkityksen arviointi on esitetty tämän työn taulukossa yksi ja tämä taulukko oli mukana Tampereella havainnollistamassa riskin merkityksen arviointia. Seurausten vakavuuden korostamista harkittiin, mutta halusimme pitää laskukaavan yksinkertaisena. Tällä tavoin riskien merkityksen arviointi sujui aikataulun puitteissa ja osallistujien mielenkiinto säilyi.

Tapahtuman todennäköisyyden ja seurausten vakavuuden tulosta syntyneet riskitasot kirjattiin numeroin kunkin vaaran ja riskin kohdalle ylös post-it -lapulle. Tästä eteenpäin jatkoin riskien arviointia ja käsittelyä itsenäisesti kirjaamalla riskit ja riskiluvut lomakkeelle. Tämän jälkeen mietin riskiin johtaneita syitä sekä riskin todennäköisimpiä ja pahimpia seurauksia. Lisäksi kirjasin toimenpiteet riskin ennalta ehkäisemiseksi. Nämä toimenpiteet huomioiden arvioin riskit uudelleen, jotta sain selville jäännösriskin. Otin riskien arvioinnista ja käsitteilystä koostuvan taulukon tammikuun 2018 lopun Taitaja-tiimin tapaamiseen mukaan. Taulukko käytiin läpi Taitaja2018-tapahtuman turvallisuusasiantuntijan ja muun kilpailuorganisaation kanssa. Heidän ehdotusten pohjalta taulukkoa vielä täydennettiin. Tämä taulukko liitettiin osaksi laatimaani turvallisuussuunnitelmaa.

Lajien riskeihin liittyen lajivastaavat sekä lajien varavastaavat täyttivät maaliskuussa 2018 vaarojen arviointi -lomakkeen, joka oli tehty Sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosaston Riskien arviointi työpaikalla -työkirjan pohjia mukailemalla. Tällä saatiin aktivoitua myös ne lajivastaavat, jotka eivät olleet vastanneet kyselyyn loppuvuodesta 2017. Lajien tarkat tehtävät varmistuivat vasta kevään 2018 aikana, joten tämä myöhemmin tehty vaarojen arviointi vastaa lajialueiden todellisia riskejä. Tästä saadut vastaukset otin huomioon turvallisuussuunnitelman laadinnassa liittyen lajialueilla tapahtuviin riskeihin, joilla voisi olla vaikutusta tapahtuman turvallisuuteen. Vaarojen arviointi -lomake on liitteenä 6.

6.4 Turvallisuussuunnitelman laatiminen

Haastatteluiden ja riskien arvioinnin pohjalta laadin Taitaja2018-tapahtumalle turvallisuussuunnitelman, mikä oli opinnäytetyöni toiminnallisen osuuden tärkein tehtävä. Turvallisuussuunnitelmassa hyödynsin lisäksi laajaa aiempaa tietoperustaa: Tapahtumaturvallisuudesta sekä pelastus- ja turvallisuussuunnitelman laadinnasta löytyy paljon ohjeita pelastuslaitoksilta sekä tietoa kirjoista ja oppaista. Lisäksi lait ja asetukset antavat velvoitteita tapahtuman järjestämiseen liittyen. Näistä tärkeimpiä ovat Pelastuslaki (L379/2011), Kokoontumislaki (L530/1999) sekä Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (L407/2011).

Turvallisuussuunnitelman laatiminen alkoi riskien arviointi ja käsittely -taulukon teon jälkeen vuoden vaihteessa 2017-2018. Aluksi hahmottelin suunnitelmalle sisällysluettelon aiempien tekemiäni pelastussuunnitelmien, pelastuslaitosten sivuilta löytämiäni esimerkkien sekä aiempien Taitaja-tapahtumien turvallisuussuunnitelmien pohjalta. Keskeisenä osana turvallisuussuunnitelmaa oli myös riskien arviointi ja käsittely - taulukko, joka sisällytettiin turvallisuussuunnitelmaan. Lajikohtaiset riskit, joita kartoitettiin lajivastaaville tehdyssä kyselyssä, tulivat myös esille suunnitelmassa. Tämän jälkeen aloin kirjoittaa suunnitelmaa kohta kohdalta. Taitaja-tapahtuman ja TESC:n Internet-sivuilta löytyi paljon yleistä tietoa, kuten tapahtuman kuvaus, kilpailuorganisaatio, yhteystiedot sekä tapahtuman ohjelman runko. Turvallisuussuunnitelmassa hyödynsin myös TESC:n kattavaa pelastussuunnitelmaa, josta sain tietoa varsinkin paloturvallisuuteen ja pelastustoimintaan liittyen.

Suunnitelman kirjoittamisen edetessä vastaan tuli ajoittain myös aiheita, joihin tarvitsin lisää tietoa tapahtuman johdolta tai muulta kilpailuorganisaatiolta. Tätä varten lähetin turvallisuussuunnitelman ensimmäisen version sähköpostitse tapahtuman turvallisuusasiantuntijalle sekä kilpailupäällikölle tammikuussa 2018. Tämän saman version otin mukaani Tampereelle tammikuun lopussa seuraavaan tapaamiseen, jossa suunnitelmasta keskusteltiin turvallisuusasiantuntijan, kilpailupäällikön ja muiden kilpailuorganisaation jäsenten kesken. Näiden tietojen ja muistiinpanojen pohjalta jatkoin suunnitelman laatimista itsenäisesti. Helmikuussa 2018 oli jälleen tapaaminen kilpailuorganisaation kanssa. Lisäksi oli viranomaispalaveri, jossa oli edustajia poliisista, pelastuslaitokselta sekä TESC:stä. Lisäksi paikalla olivat terveystarkastaja ja työsuojelun edustaja. Palaverissa esiteltiin Taitaja2018-tapahtuma ja sen hetkinen turvallisuussuunnitelma sekä pyydettiin palautetta ja ideoita turvallisuuteen liittyen.

Tapahtuman turvallisuudesta ja ensiavusta vastaavien kesken tapasimme maalisi- ja huhtikuussa 2018. Tapaamisissa kävimme läpi tapahtuman turvallisuutta yksityiskohtaisemmin sekä sovimme vastuista ja määrärajoista turvallisuussuunnitelmaan tarvittavan materiaalin osalta. Keskusteluissa tuli esiin myös asioita, joihin halutaan tarkennuksia kilpailuorganisaation seuraavassa tapaamisessa. Tapahtumaturvallisuuden kannalta on tärkeää, että järjestäjien ohella myös lajivastaavat, joukkueenjohtajat sekä avustavat opiskelijat tietävät toimenpiteet hätä-

tilanteissa. Tämän vuoksi laadin tapahtumaan turvaohjekortin, joka tulee jokaiselle lajialueelle, lajivastaaville, joukkueenjohtajille sekä opiskelijoille paperisena versiona. Turvaohjekortti on liitteenä 7. Taitaja2018-tapahtumasta tehtiin tarvittavat ilmoitukset poliisille sekä pelastuslaitokselle viikolla 17, noin kolme viikkoa ennen kilpailun alkua. Samalla lähetettiin turvallisuussuunnitelma liitteineen.

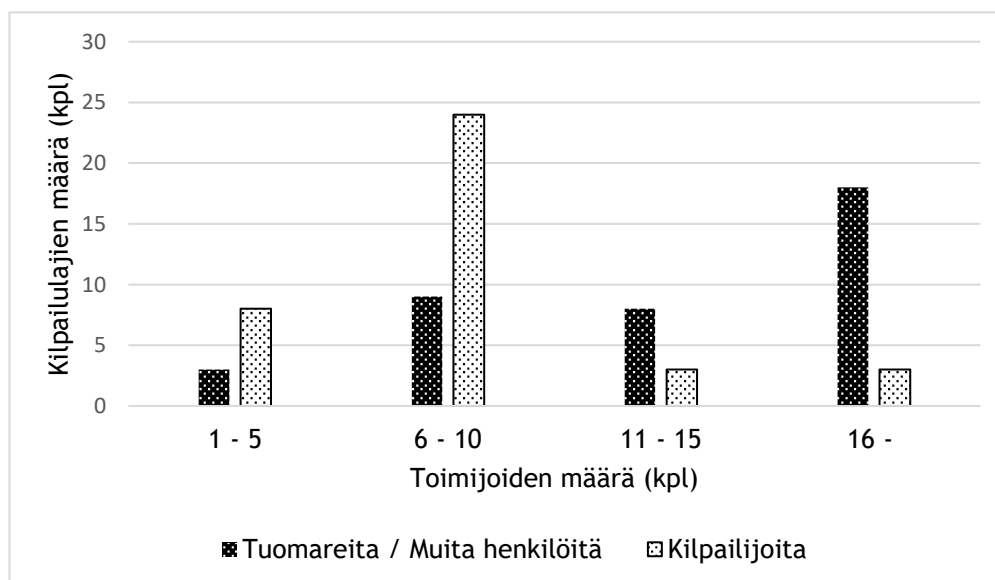
7 Tulokset

Tässä luvussa esitellään kyselyn, haastatteluiden ja riskienarvioinnin tulokset sekä käydään läpi valmista turvallisuussuunnitelmaa. Ensiksi kerrotaan tapahtuman lajivastaaville tehdyn kyselyn tuloksista. Tämän jälkeen käydään Taitaja2017 ja Taitaja2018 turvallisuusvastaavien, pelastusviranomaisen sekä poliisin haastattelut teemoittain läpi. Seuraavaksi kerrotaan riskienarvioinnin tuloksista ja luvun lopussa perehdytään valmiiseen turvallisuussuunnitelmaan.

7.1 Kyselyn tulokset

Kysely lähetettiin koko perusjoukolle, Taitaja2018-tapahtuman 45 lajivastaavalle. Heistä 38 henkilöä (84 %) vastasi kyselyyn. Ennen sähköpostitse lähetettyä muistutusta kyselyyn vastasi 23 henkilöä. Muistutusviestin jälkeen tuli 15 vastausta lisää.

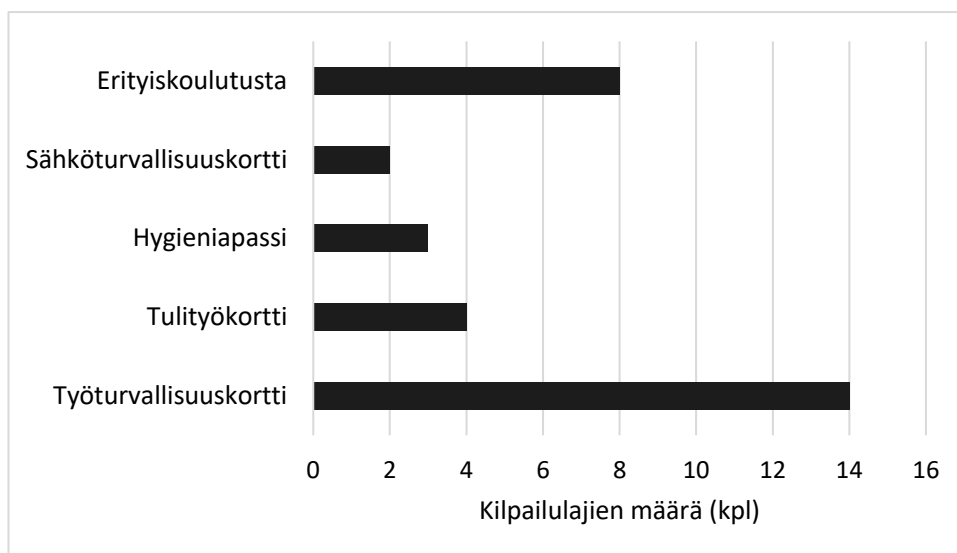
Kullakin kilpailulajilla on oma rajattu lajialueensa, jolla kilpailijat suorittavat tehtäviä. Lajialueilla on kilpailijoiden lisäksi vaihteleva määrä eri toimijoita, jotka koostuvat tuomareista sekä avustavista henkilöistä. Riippuen kilpailulajista, kilpailijoiden ja toimijoiden määrät lajialueilla vaihtelivat paljon. Vastaukset ovat esitetty kuviossa 3.

Kuvio 3: Kilpailulajien lajialueiden kilpailijat ja muut toimijat

Kilpailijoiden määrä lajialueella oli suurimmassa osassa lajeista noin kymmenen. Osalla lajeista on tehtäviä, jotka mahdollistavat ainoastaan yhden kilpailijan olon kerrallaan lajialueella. Esimerkiksi metsäkoneenkäytössä sekä turvallisuusalalla on tällaisia tehtäviä. Vastakohtana näille ovat lajit, joissa lajialueilla on kerrallaan vähintään 16 kilpailijaa: Taloushallinto, yrittäjyys ja Taitaja9 finaali. Tuomareiden ja muiden lajialueiden toimijoiden määrät ovat lajikohtaisia ja vaihtelivat paljon: Esimerkiksi autonasennus on riskialtis laji, jossa on oltava riittävästi valvontaa. Tässä lajissa tuomareita onkin 18. Verkkosivujen tuottaminen, taloushallinto, yrittäjyys ja turvallisuusala selviävät ainoastaan kolmella tuomarilla.

Kaikilla lajialueilla on kyselyn perusteella ensiapu1-koulutettuja toimijoita. Tämä on myös kilpailuorganisaation vaatimus ja tämän ehdon täyttymiseen tuli varmistus kyselyn kautta. Kuviossa 4 on esitetty erityiskoulutuksen vaativat laitteet sekä tarvittavat kortit, lukuun ottamatta joka lajialueella vaadittua ensiapu1-korttia.

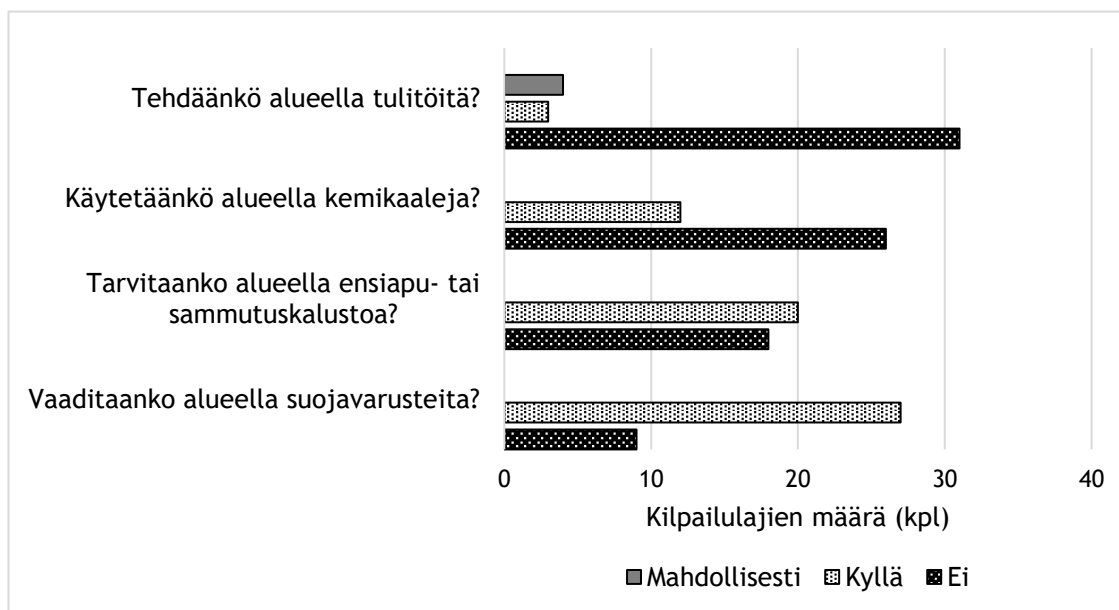
Kuvio 4: Kilpailulajien toimijoilta tarvittavat kortit ja erityiskoulutuksen vaativat laitteet

Työhön liittyviä muita kuin ensiapu1-kortteja henkilöstöltä vaadittiin 14 lajialueella. Näitä olivat työturvallisuuskortti 14 lajialueella, tulityökortti neljällä alueella, hygieniapassi kolmella alueella sekä sähköturvallisuuskortti kahdella alueella. Kahdeksalla lajialueella jokin laite vaati lisäksi erityiskoulutettua henkilöstöä.

Kyselyssä kartoitettiin lajien todennäköisimpiä vaaratilanteita ja tapaturmia sekä miten näihin aiotaan varautua. Tämä oli tärkeää informaatiota itselleni turvallisuussuunnitelmaa silmällä pitäen. Kyselyn perusteella lajien todennäköisimmät vaaratilanteet ja tapaturmat olivat kompastuminen tai liukastuminen 21 lajialueella, haavat 18 lajialueella, palovammat kahdeksalla lajialueella, roiskeet silmiin tai iholle viidellä lajialueella, esineiden putoamiset myös viidellä lajialueella sekä sähköiskut kolmella lajialueella. Todennäköisimpiin vaaratilanteisiin

ja tapaturmiin aiotaan varautua ensiaputarvikkeilla 17 lajialueella, siisteydellä yhdeksällä lajialueella, suojavälineillä kuudella lajialueella sekä perehdytyksellä neljällä lajialueella. On tärkeää, että järjestäjien lisäksi myös lajialueiden henkilöstö tietää, mitä tehdä poikkeavassa tilanteessa. Tämä varmistetaan kertaamalla turvallisuusohjeet lajivastaavien johdolla ennen kilpailun alkua. Tähän liittyen tuli toive kaikille lajialueille yhteisestä ohjeistuksesta hätätilanteen varalta. Tekemäni turvaohjekortti oli kyselyn toteuttamisen aikaan jo suunnitteilla ja vastausten perusteella tuli varmistus, että tälle on tarvetta.

Kyselyssä haluttiin lisäksi selvittää lajialueilla vaadittavat suojarusteet, ensiapu- ja sammutuskalusto sekä lajeissa käytettävät kemikaalit. Käytettävät kemikaalit ja muut vaaralliset aineet tulee myös huomioida turvallisuussuunnittelussa ja nämä kirjataan myös turvallisuussuunnitelman liitteeksi. Lajialueilla mahdollisesti tehtävät tulityöt tulee myös tietää turvallisuussuunnitelmaa tehdessä. Edellä mainittuihin kysymyksiin saadut vastaukset on esitetty kuviossa 7.

Kuvio 5: Lajialueiden suojarusteet, ensiapu- ja sammutuskalusto sekä kemikaalit

Kyselyn perusteella tulitöitä tehdään varmuudella kolmella lajialueella ja näiden lisäksi mahdollisesti neljällä lajialueella. Alaan kuuluvia kemikaaleja, kuten maaleja, ohenteita, liuottimia, polttoainetta tai kaasuja, käytetään 12 lajialueella. Lajialueille tarvittavia ensiaputarvikkeita ja alkusammutuskalustoa tarvittiin kyselyn perusteella 20 lajialueella. Kaikille lajialueille tulee lisäksi järjestäjien puolesta perustarvikkeet sisältävä ensiapupakkaus. Jonkinlaisia suojarusteita, kuten turvakengät, suojakäsineet, silmä- tai kuulosuojaimet, vaaditaan 27 lajialueella. Henkilökohtaiset suojarusteet, kuten kengät, ovat kilpailijoilla mukana ja lajit ovat vastuussa lopuista.

Muista huomioon otettavista asioista lajivastaavat toivat esille esimerkiksi yhdellä lajialueella tarvittavan läpinäkyvän seinämän kipinäsuojaksi, öljyn imeytystarvikkeet sekä ESD-suojatun alueen, jolla ulkojalkineilla kävely on kielletty. Lisäksi vastaajat toivoivat tietoa lajivastavien turvallisuuskokouksen ajankohdasta. Oli hyvä nähdä, että järjestäjien lisäksi lajivastavatkin kiinnittävät turvallisuusasioihin huomiota jo ennalta. Kyselyn vastauksista koottu taulukko on liitteenä 8.

7.2 Haastattelun tulokset

Yhteistyö oli yksi haastatteluista esiin noussut teema. Kaikki haastateltavat mainitsivat tämän tärkeäksi asiaksi, jotta tapahtuma olisi mahdollisimman turvallinen kaikkien kannalta. Taitaja-kisan suuruudessa tapahtumassa tehdään yhteistyötä jo hyvissä ajoin ennen tapahtumaa esimerkiksi lupa-asioihin ja viranomaisille tehtäviin ilmoituksiin liittyen. Pelastusviranomaisen mukaan isoista tapahtumista ollaan yhteydessä hyvissä ajoin ja yhteistyö alkaa jo kuukausia aiemmin. Yhtenä esimerkkinä yhteistyöstä on pelastusviranomaisen tekemät tarkastukset ennen isoja tapahtumia. Tarkastuksissa ovat pelastusviranomaisen mukana yleensä tapahtuman sekä kiinteistön edustajat. Tapahtuman koosta riippuen tarkastuksen suorittaa päivystävä palomestari, palotarkastaja tai palopäällikkö. Suurimman osan tarkastuksista tekee palomestari, ja palopäällikkö osallistuu vain suurimpien tapahtumien tarkastukseen joitakin kertoja vuodessa. Näissä tarkastuksissa pelastusviranomaisen kiinnittää huomiota erityisesti henkilöturvallisuuteen: muun muassa pelastus- ja poistumisteihin sekä alkusammutuskalustoon. Haastattelun pelastusviranomaisen mukaan tyypillisimmät korjauskehotukset liittyvät pelastus- ja poistumisteiden määrään sekä niiden leveyteen. (Laulajainen 2017; Saarinen 2017; Vanhempi konstaapeli 2017; Vänskä 2017.)

Yhteistyökumppaneita on sitä enemmän, mitä isommasta tapahtumasta on kyse. Taitaja2018-tapahtuman turvallisuusasioihin liittyen tehdään yhteistyötä muun muassa Sisä-Suomen poliisilaitoksen, Pirkanmaan pelastuslaitoksen, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston, terveysviranomaisten, Suomen Punaisen Ristin, TESC:n, Poliisiammattikorkeakoulun, Prevent 360 Turvallisuuspalveluiden sekä useiden Tampereen kaupungin yksiköiden ja toimijoiden kanssa. (Laulajainen 2017; Saarinen 2017; Vanhempi konstaapeli 2017; Vänskä 2017.)

Yhteistyön merkitys eri toimijoiden välillä on tärkeää tapahtuman suunnitteluvaiheessa ja se jatkuu itse tilaisuuden ollessa käynnissä. Suunnitteluvaiheessa hyvin alkanut yhteistyö mahdollistaa nopean ja toimivan reagoinnin mahdollisiin muutoksiin tapahtuman aikana. Jos poliisi käy tapahtuman aikaan paikan päällä, järjestäjien tai edustajan kanssa keskustellaan toivomuksista ja päätökset pyritään tekemään yhteisymmärryksessä. Pelastusviranomaisen näkökulmasta yhteistyö eri viranomaisten sekä tapahtumien järjestäjien välillä on parantunut ja tiivistynyt vuosien mittaan. (Laulajainen 2017; Saarinen 2017; Vanhempi konstaapeli 2017; Vänskä 2017.)

Viestintä ja tiedonvaihto mainittiin jokaisessa haastattelussa. Nämä ovat merkittävässä roolissa Taitaja-kisojen suuruisissa tapahtumissa, joten niiden on toimittava suunnitteluvaiheessa, itse tapahtuman aikaan ja varsinkin mahdollisessa kriisitilanteessa. Viestintä on onnistunutta ja tehokasta, kun se on ajantasaista ja paikkansa pitävää. Taitaja2018-tapahtuman turvallisuusasiantuntija mainitsi viestinnän onnistumisen yhdeksi mahdollisesti haasteita aiheuttavaksi osa-alueeksi. Tässä on hyvä ottaa huomioon ennen tapahtumaa todennäköisesti tuleva kiire, joka voi hankaloittaa tärkeiden yhteyshenkilöiden tavoittamista ja näin ollen hidastaa tiedonkulkua kilpailuorganisaation tai yhteistyötahojen kesken. (Laulajainen 2017; Saarinen 2017; Vanhempi konstaapeli 2017; Vänskä 2017.)

Suunnittelun merkitystä tapahtumaturvallisuuden kannalta korostivat kaikki vastaajat. Taitaja-tapahtumat ovat isoja tilaisuuksia, joihin täytyy valmistautua hyvissä ajoin. Riskien kartoittaminen tehokkaasti ja eri näkökulmista sekä tapahtuman kohderyhmän tunnistaminen ovat avainasemassa myös suunnittelussa. Tämän kokoluokan tapahtumat vaativat taakseen hyvin toimivan organisaation ja pitkän suunnittelun, jossa turvallisuus on otettu huomioon. Haastateltavien vastauksissa korostuikin suunnittelun ja etukäteen tehtävän työn tärkeys ja näiden aloittaminen hyvissä ajoin. Suurten ihmismassojen liikkuminen voi aiheuttaa eritasoisia häiriöitä, joten ennalta suunnittelemisen tärkeys korostuu tämän kokoluokan tapahtumissa myös liikenteen osalta. Taitaja2018-tapahtuman kaltaiset tilaisuudet sujuvat vastaajien näkökulmasta kuitenkin hyvin: Järjestäjät ovat varautuneet mahdollisiin poikkeamatilanteisiin ja häiriöitä esiintyy ainoastaan vähän. (Laulajainen 2017; Saarinen 2017; Vanhempi konstaapeli 2017; Vänskä 2017.)

Tapahtuman aikaisesta turvallisuudesta vastaajat nostivat esiin poliisin roolin ennalta estävänä toimijana sekä mahdolliset liikenteen aiheuttamat haasteet. Poliisin tehtävänä tapahtuman aikana on tilaisuudessa tapahtuva yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen. Vaikka poliisi pyrkii menemään matalalla kynnyksellä ja ennaltaehkäisevästi tapahtumiin, on huomioitava, että tapahtuman järjestäjä on itse velvoitettu huolehtimaan tapahtuman turvallisuudesta. Tilanteen niin vaatiessa poliisilla on kuitenkin oikeus antaa ohjeita ja määräyksiä tapahtuman turvallisuutta koskien. Tapahtumaan saapuessaan poliisi yleensä ottaa yhteyden tapahtuman järjestäjään tai tapahtuman turvallisuudesta vastaavaan tahoon saadakseen tapahtuman sen hetkisen tilannekuvan. Haastateltava poliisi kertoi kiinnittävänsä huomiota mahdollisesti järjestyshäiriöitä aiheuttaviin henkilöihin, tapahtuman yleisilmeeseen sekä liikennejärjestelyiden sujuvuuteen. Nämä ovat sellaisia asioita, joiden toimimattomuudesta voi helposti tulla ongelmia myöhemmin ja varhainen puuttuminen ennalta toivottavasti estää häiriön tai vaaratilanteen syntymisen. Taitaja2018-tapahtuman kaltaisissa tilaisuuksissa on tärkeää huomioida myös liikennejärjestelyiden sujuvuus. Tämä tuli ilmi useista vastauksista. (Laulajainen 2017; Saarinen 2017; Vanhempi konstaapeli 2017; Vänskä 2017.)

Pelastus- ja turvallisuussuunnitelman laadukkaalla laatimisella on paljon arvoa Taitaja2018-kokoisen tapahtuman turvallisuuden näkökulmasta. Turvallisuussuunnitelman tekijän tulisi olla perehtynyt tehtäväänsä. Pelastusviranomaisen mainitseekin, että turvallisuussuunnitelmien kompastuskiviksi saattavat muodostua lainsäädännön vaatimukset, joista suunnitelman laatija ei välttämättä ole edes tietoinen. Tämä koskee lähinnä pienempiä tapahtumaorganisaatioita. Taitaja2018-kilpailun kaltaisessa isossa tapahtumassa turvallisuusasiat ovat yleensä hyvin suunniteltuja. (Laulajainen 2017; Saarinen 2017; Vanhempi konstaapeli 2017; Vänskä 2017.)

Vaikka kuinka hyvin suunnitellaan, ei kaikkeen voida varautua. Turvallisuusvastaava sekä -asiantuntija toivatkin vastauksissaan ilmi huolen, osataanko ottaa kaikki mahdolliset asiat huomioon etukäteen. Taitaja2018-tapahtuman kaltaisissa tilaisuuksissa haastateltavat mainitsivat mahdollisiksi riskitekijöiksi kiireen, viestinnän ja markkinoinnin onnistumisen, toimijoiden vastuun ymmärtämisen, olettamukset tai väärät arviot sekä reagoinnin poikkeamatilanteissa. Nämä on hyvä tiedostaa ja jo suunnitteluvaiheessa miettiä, miten näiltä voitaisiin välttyä. Pelastusviranomaisen näkökulmasta katsottuna onkin tapahtunut positiivista muutosta turvallisuusasioiden ja -vaatimusten täsmällisempään noudattamiseen viimeisen kymmenen vuoden aikana. (Laulajainen 2017; Saarinen 2017; Vanhempi konstaapeli 2017; Vänskä 2017.)

7.3 Riskien arvioinnin tulokset

Tapahtuman riskien tunnistaminen tehtiin POA:n avulla. Riskien arviointi ja käsittely -taulukossa on osiot riskille, riskin syyt, riskin seuraukset, riskin suuruus, toimenpiteet ennalta ehkäisemiseksi sekä jäännösriskin suuruus. Riskin merkityksen arvioinnissa riskien suuruuteen vaikuttavat tapahtuman todennäköisyys ja seurausten vakavuus. Mitä vakavammat seuraukset riskin toteutumisella olisi ja mitä todennäköisempää toteutuminen on, sen suuremmat pisteet riski saa. Tässä analyysissa riskit määriteltiin asteikolla 1-5: 1=merkityksetön riski, 2=vähäinen riski, 3=kohtalainen riski, 4=merkittävä riski, 5=sietämätön riski. Riskeistä suurin osa oli joko vähäisiä tai kohtalaisia. Riskien merkityksen arvioinnissa tuli ilmi muutama merkityksetön sekä merkittävä riski, muttei yhtään sietämätöntä. Tämän jälkeen päätettiin hyväksytäänkö riski, vai pitääkö sille tehdä jotain. Kohtalaisia riskejä tulisi riskin käsittelyvaiheessa pienentää joillakin toimenpiteillä. Merkittävisissä riskeissä niiden pienentäminen toimenpiteillä on välttämätöntä. Riskin estämiseksi tai pienentämiseksi tehtävät toimenpiteet huomioiden saatiin selville jäännösriski, joka oli maksimissaan kohtalainen. Suurimman osan riskiluku putosi yhden pienemmäksi. Osa riskeistä on luonteeltaan sellaisia, etteivät ennalta estävätkään toimet pysty niitä pienentämään määräänsä enempää. Nämä riskit ovat hyväksyttäviä, eli nämä riskit oltiin valmiita ottamaan. Riskien arviointi ja käsittely -taulukko on liitteenä 9.

Riskien arviointi ja käsittely -taulukossa on analysoitu yhteensä 44 tunnistettua riskiä. Riskien tunnistaminen on tehty mahdollisimman kattavasti, joten riskit ovat vakavuuksiltaan ja to-

dennäköisyyksiltään hyvin erilaisia. Taulukossa ovat mukana esimerkiksi kaasuvuoto tai säteilyvaara, laaja sähkö- tai vesikatko sekä tulipalo. Nämä ovat toteutuessaan vakavia tapahtumia, joissa henkilökunnan ensitoimet ovat avainasemassa henkilö- ja omaisuusvahinkojen välttämiseksi. Ennalta estävillä toimenpiteillä, kuten toimintaohjeiden kertauksella, väestön suojan kunnossapidamisellä, yleisellä siisteydellä, automaattisella paloilmoinjärjestelmällä sekä koneiden ja laitteiden kunnossapidolla pystytään osan riskiä pienentämään. Näiden riskien jäännösriski vaihteli vähäisen ja kohtalaisen välillä. Taulukossa oli mukana myös järjestäjästä riippumattomia ongelmia, kuten hallin rakenteiden putoaminen tai tekniikan pettäminen. Näihinkin voidaan onneksi ennalta varautua esimerkiksi tarkastuksilla ja testaamisilla, joten molempien jäännösriskiksi jäi vähäinen.

Ison tapahtuman kyseessä ollessa liikenne ja siitä aiheutuvat riskit ovat yleisiä: Liikenneonnettomuus, liikenteen ruuhkautuminen tai pelastushenkilöstön kulun estyminen paikalle esimerkiksi tukitun pelastustien takia. Näissä kaikissa on mahdollisina seurauksina muun muassa henkilö- tai omaisuusvahinkoja. Ennalta estävillä toimilla, kuten pelastusteiden pitämällä vapaina, ohjeiden noudattamisella sekä liikenteen ohjaamisella, liikennesuorituksen jäännösriskiksi jäi vähäiseksi. Riskien arvioinnissa otettiin huomioon kilpailuun ja kilpailijoihin liittyviä riskejä, jotka saattaisivat vaikuttaa koko tapahtumaan: Ulkopuolisen henkilön pääsy lajialueelle voisi aiheuttaa työturvallisuusriskin tai väärät tulokset, kilpailijan huolimattomuus henkilö- tai omaisuusvahinkoja, kilpailijan kisapassin katoaminen ongelmia henkilöllisyyden todentamisessa. Näissä kaikissa tärkeimmät ennalta estävät toimet ovat valvonta ja ohjeistus. Näiden avulla jäännösriskit olivat kaikissa vähäiset.

Vakavat tapaturmat rakennusvaiheessa tai yleisössä tapahtuman aikana sekä sairauskohtaus ovat myös huomioitu riskienarvioinnissa. Näissäkin ohjeistus ja sen valvonta on tärkeää. Lisäksi ensiaputaitojen kunnossapitäminen sekä rakennusvaiheessa asianmukaisten suojien käyttäminen ja poikkeamiin puuttuminen on otettava huomioon. Jäännösriskiksi näille jäi vähäinen. Tapahtuman imagoon vaikuttavia riskejä tuli myös riskien arvioinnissa ilmi. Näistä esimerkkeinä ovat perättömät huhut, sähköisen viestinnän häiriöt sosiaalisessa mediassa, vilpilliset asiakaskyselyt sekä kilpailutulosten väärentäminen. Vaikka näissä ei ole henkilö- tai omaisuusvahinkoriskiä, imagolla on tärkeä merkitys tapahtuman kannalta. Tämän vuoksi näiden jäännösriski on vähäinen tai kohtalainen.

Viestinnän toimimattomuus ja tiedottamiseen liittyvät ongelmat tulivat riskien arvioinnissa ilmi. Tiedonkulku ja viestintä, varsinkin kriisitilanteessa, on isossa tapahtumassa avainasemassa. Selkeät johtosuhteet, ohjeet, viestinnän yksinkertaisuus, suunnittelu ja varautuminen ovat avainasemassa ennalta estävissä toimissa näihin riskeihin liittyen. Riskien arvioinnissa on huomioituna myös epätodennäköiset, mutta seurauksiltaan vakavat riskit kuten pommiuhka, aseella varustautunut henkilö sekä autolla ajaminen väkijoukkoon. Näihin kaikkiin voidaan

tiettyyn pisteeseen asti varautua. Seuraukset olisivat kuitenkin niin vakavat, ettei näiden riskeä saada kohtalaisesta pienemmäksi.

Tapahtumassa on paljon alaikäisiä, joten riskien arvioinnissa on otettu huomioon mm. nuorten joukkotappelu, nuoren eksyminen omasta ryhmästä, omaisuuden varastaminen sekä ilkivalta, esimerkiksi töhriminen. Ohjeistus, valvonta ja matala puuttumiskynnys auttavat varautumaan näihinkin riskeihin. Taitaja2018-tapahtuman odotettu kävijämäärä, yli 50 000, on paljon. Ikähaitari on laaja ja mukana on paljon alaikäisiä ilman vanhempia. Tämä aiheuttaa omat haasteensa turvallisuuden näkökulmasta, jos jotain sattuu.

Yhteenvedon voidaan todeta, että riittävällä ohjeistuksella, hyvällä suunnittelulla ja varautumisella, selkeällä vastuunjaolla sekä henkilöstön tietoisuudella, mitä tehdä vaaratilanteen sattuessa, ollaan jo pitkällä. Kilpailuorganisaatio hyödynsi tehtyä riskien arviointi- ja käsitteilytaulukkoa työssään ottamalla huomioon heidän omaan toimintaansa vaikuttavat riskit. Taulukon avulla riskeistä sai selkeän kokonaiskuvan, mikä auttoi tapahtuman vastuuhenkilöitä hahmottamaan tapahtuman kokonaisturvallisuutta muidenkin, kuin vain oman toiminnan riskien osalta. Lisäksi toimenpiteet riskin pienentämiseksi tulivat taulukosta selkeästi esille, mikä edesauttoi näihin toimenpiteisiin ryhtymistä sekä vastuiden jakoa.

7.4 Turvallisuussuunnitelma

Opinnäytetyön tuloksena valmistui Taitaja2018-tapahtuman turvallisuussuunnitelma. Turvallisuussuunnitelma liitteineen on yhteensä 60 sivua. Turvallisuussuunnitelman alussa on tapahtuman ja kilpailuorganisaation esittelyt. Tämän jälkeen keskitytään tapahtuman käytännön järjestelyihin, kuten rakentamiseen ja purkamiseen, tapahtumapaikkaan, liikennejärjestelyihin sekä yleisöön liittyviin ohjeistuksiin. Turvallisuussuunnitelmassa on merkittävässä roolissa tehty riskien arviointi sekä lajivastaaville tehdyn kyselyn avulla kartoitetut lajikohtaiset riskit. Lisäksi turvallisuussuunnitelmassa kerrotaan muun muassa ensiavun järjestämisestä, paloturvallisuudesta ja pelastustoiminnasta sekä kriisijohtamisesta- ja viestinnästä. Turvallisuussuunnitelman sisällys- ja liiteluettelot ovat liitteenä 10.

Liitteet ovat turvallisuussuunnitelmassa merkittävässä roolissa koostuen muun muassa erilaisista ohjeista hätätilanteiden varalle, tärkeistä yhteystiedoista, liikenteenjärjestelyiden ja järjestyksenvalvonnan sekä ensiavun tarkemmasta ohjeistuksesta, kilpailulajien sijoittelusta kartalle, pohjapiirustuksista, kriisiviestintäsuunnitelmasta sekä onnettomuuden vaaraa aiheuttavien OVA-aineiden luettelo. Yhtenä liitteenä on lajialueille, lajivastaaville, joukkueenjohtajille sekä opiskelijoille jaettava turvaohjekortti, johon kokosin tiivistetyn tietopaketin hätätilanteiden varalle. Turvaohjekortti on yhden sivun mittainen sisältäen tärkeimmät puhelinnumerot eri toimijoille, kuten ensiavulle, liikenteenohjaukselle ja järjestyksenvalvonnalle sekä TESC:n henkilökunnalle. Näiden lisäksi turvaohjekortissa on yleiset toimintaohjeet tulipalon ja muun hätätilanteen sattuessa sekä kohdattaessa uhkaava tai aggressiivinen henkilö.

Turvaohjekortissa on myös pohjapiirros, johon on merkitty poistumistiet, pääsisäänkäynti, ensiapupisteet sekä pääkokoontumispaikka. Turvaohjekortti on liitteenä 7.

8 Johtopäätökset ja oman työn arviointi

Tässä luvussa käydään läpi työn pohdintaa ja johtopäätöksiä sekä oman työn arviointia. Lisäksi mietitään hyötyä toimeksiantajan näkökulmasta. Lopussa on vielä pohdittu mahdollisia jatkotutkimusaiheita.

8.1 Pohdinta ja johtopäätökset

Taitaja2018-tapahtuman järjestäminen on pitkä prosessi, jossa tarvitaan eri tahojen yhteistyötä jo hyvissä ajoin, jopa vuosi ennen tapahtumaa. Tapahtuman järjestämisessä tulee alusta asti huomioida laaja tapahtumaturvallisuuden lainsäädäntö sekä muut ohjeistukset. Tapahtuman riskien arvioinnin tekeminen kilpailuorganisaation, turvallisuudesta ja ensiavusta vastanneiden kesken mahdollisesti kattavan otannan erilaisiin riskeihin. Näin tapahtuman vastuhenkilöt pystyttiin sitouttamaan tapahtuman turvallisuussuunnitteluun. Lisäksi riskit tulivat tapahtumasta vastuussa olevien tietoisuuteen ja pystyttiin yhdessä miettimään toimenpiteitä riskien pienentämiseksi sekä vastuiden jakoa. Riskien arvioinnilla on iso merkitys tapahtuman turvallisuuteen, sillä turvallisuussuunnitelma pohjautuu riskien arviointiin.

Turvallisuussuunnitelmaa tehdessä tulee pitää mielessä, että se tehdään ensisijaisesti tapahtuman järjestäjiä ja kävijöitä varten. Turvallisuussuunnitelma ja sen sisältö tulee saattaa kaikkien kilpailun järjestämisessä mukava olevien tietoon. Turvallisuussuunnitelmaa tulisi käydä yhdessä läpi ja tilanteita tulisi mahdollisuuksien mukaan harjoitella etukäteen. Taitaja2018-tapahtumassa edeltävällä viikolla tapahtunut tapahtuman rakentaminen antoi hyvää harjoittelua muun muassa viestinnän, liikenteen ohjauksen ja ensiavun toimintojen osalta itse tapahtumaa varten. Laadukkaasta turvallisuussuunnitelmasta on huomattava hyöty tapahtuman järjestämisessä: Sen avulla pystyy varmistamaan, että tarvittavat toimenpiteet on otettu huomioon ja tehty. Tapahtuman jälkeisessä arvioinnissa, Taitaja2018-tapahtuman loppuraportissa, käydään tapahtuman turvallisuusasioita läpi ja otetaan oppia tulevaisuuteen.

Työn tavoitteena oli järjestää turvallinen Taitaja2018-tapahtuma. Tarkoituksena oli toteuttaa tapahtuman riskien arviointi ja laatia sille turvallisuussuunnitelma. Tutkimuskysymyksenä oli: Mistä tekijöistä turvallinen Taitaja2018-tapahtuma muodostuu? Tietoperustan sekä käytettyjen tiedonhankintamenetelmien avulla saadun tiedon mukaan turvallisen tapahtuman järjestämisessä tärkeää ovat kattava riskien arviointi, huolella tehty turvallisuussuunnitelma sekä suunnittelu hyvissä ajoin. Näiden lisäksi tiedonvaihto, viestintä, yhteistyö sekä selkeä vastuunjako ovat avainasemassa Taitaja2018-kokoisen tapahtuman järjestämisessä. Nämä korostuvat varsinkin silloin, kun kaikki ei mene suunnitellusti. On kuitenkin huomioitava, että kaikkien ei voida koskaan varautua: Aina tulee joku yllättävä tilanne. Tällöin on tehtävä siinä

hetkessä parhaansa ja ottaa oppia tulevaan. Nämä vastaukset korostuivat haastatteluissa ja kävivät ilmi käyttämäni tietoperustan kautta.

Haastatteluissa ilmi tulleiden asioiden lisäksi tapahtumaturvallisuudessa tulee muistaa sitä koskeva laaja lainsäädäntö sekä muu ohjeistus. Kokoontumislaki (L530/1999) vahvistaa haastatteluissa ilmi tulleen järjestäjien vastuun ja velvollisuuden huolehtia tapahtuman järjestyksestä ja turvallisuudesta. Pelastuslaki (L379/2011) sekä Valtioneuvoston asetus pelastustuomesta (L407/2011) antavat ehtoja pelastussuunnitelmalle. Lisäksi TESC:n oma pelastussuunnitelma antoi hyvän pohjan Taitaja2018-tapahtumaan pelastusturvallisuuden kannalta. Näissä kerrottuja asioita tuli haastatteluissakin esille, joten tiedot tukivat toisiaan. Tampereella järjestettävien tapahtumien tueksi tehdyssä oppaassa Paavola (2012, 7) vahvistaa myös esimerkiksi turvallisuussuunnitelman laatimisen tärkeyden sekä viranomaisille tehtävien ilmoitusten tekemisen. Lisäksi Paavola mainitsee riskienhallinnan olevan mahdollisten haitallisten tapahtumien ennakointia.

Opinnäytetyöni oli monimenetelmäinen. Työssäni käytin menetelmätriangulaatiota: Kyselyä ja haastattelua. Tällä tavoin pyrin vahvistamaan tuloksia ja saamaan lisää luotettavuutta riskien arviointiin sekä turvallisuussuunnitelman laatimiseen. Molemmista käytetyistä menetelmistä sain turvallisuussuunnitelman kannalta tärkeää tietoa. Lisäksi haastateltavien perehtyneisyys eri osa-alueisiin mahdollisti laajan otannan tapahtumaturvallisuuteen eri näkökulmista. Tapahtumaturvallisuudesta on paljon tietoa ja kyselyn tulokset sekä haastatteluista saatu tieto tukivat toisiaan.

8.2 Oman työn arviointi

Opinnäytetyöprosessi kesti yhteensä seitsemän kuukautta, lokakuusta 2017 toukokuuhun 2018. Tänä aikana opin paljon ison tapahtuman järjestämisestä, siihen liittyvästä laajasta taustatyöstä sekä yhteistyöstä järjestäjien, viranomaisten sekä muiden organisaatioiden ja yhdistysten kanssa. Aikataulut onnistui suunnitelman mukaisesti, koska sitä ei ollut tehty liian tiukaksi ja olin varannut opinnäytetyön tekemiseen riittävästi aikaa. Haasteellista oli työn rajaus ja olennaisen tiedon poimiminen, koska tietoa aiheesta oli saatavilla paljon. Tällöin täytyi pitää mielessä tutkimuskysymys ja keskittyä olennaiseen. Yllättävää oli, kuinka paljon työtä haastatteluiden ja kyselyiden analysointi sekä työn viimeistely vaativat. Työn edetessä oli kuitenkin mielenkiintoista huomata, kuinka eri menetelmien avulla saadut tiedot tukivat toisiaan ja yhdistyivät selkeäksi kokonaisuudeksi. Lopussa lisätyötä aiheutti uuden riskienhallintastandardin, SFS-ISO 31000:2018, julkaiseminen suomeksi työn ollessa jo melkein valmis. Tämän standardin tuomat muutokset riskienhallintaan ja riskienhallintaprosessiin liittyen halusin kuitenkin ottaa työhöni mukaan, jotta tieto olisi ajantasaista. Turvallisuussuunnitelman viimeistely ja tarvittavien tietojen saaminen useasta paikasta oli myös välillä aikaa vievää. Turvallisuussuunnitelma valmistui kuitenkin ajallaan ja olen siihen tyytyväinen.

Lajivastaaville suunnatun kyselyn päädyimme lähettämään vasta tammikuussa 2018, jolloin ihmiset ovat palanneet lomiltaan takaisin arkirytmiin. Joulukuussa kysely olisi saattanut hukua muiden ennen lomaa tehtävien asioiden joukkoon ja unohtua loman aikana. Tällä tavoin sain vastausprosentin isommaksi. Lisäksi kyselystä muistuttamisella oli iso merkitys vastausprosentin ja kattavuuden kannalta. Kokonaisuudessaan olen tyytyväinen kyselyyn ja siitä saamani tietoon. Jälkeenpäin vastauksia analysoidessani huomasin, että olisin voinut vielä tarkentaa kahta kysymystä tai antaa vastausvaihtoehtoja, sillä esimerkiksi kuusi lajivastaavaa ei ilmoittanut todennäköisimpiä tapaturmia tai vaaratilanteita. Joko näitä ei ole tai lajivastaava ei ole muusta syystä vastannut kysymykseen. Kysymyksessä todennäköisimpiin vaaratilanteisiin ja tapaturmiin varautumisesta ei myöskään ollut vastausvaihtoehtoja. Tämän vuoksi esim. perehdytys mainittiin vain neljässä vastauksessa. Avoimiin kysymyksiin sain hyvin vastauksia. Tärkeintä kyselyssä oli saada lajivastaavat ajattelemaan oman lajinsa turvallisuutta ja tähän vaikuttavia toimia. Vastausten perusteella onnistuin tässä.

Kyselyn luotettavuutta arvioitaessa on tärkeää pohtia tulosten yleistettävyyttä. Kysely tehtiin koko perusjoukolla, tapahtuman lajivastaaville, joten todennäköisesti vastaukset olisivat samankaltaisia toistettaessa kysely esimerkiksi ensi vuoden Taitaja-tapahtuman lajivastaaville. Tässä tulisi ottaa huomioon, että lajit olisivat samat, eikä esimerkiksi lainsäädäntö tai turvaohjeet joidenkin lajien kohdalla oleellisesti muutu.

Sähköpostihaastatteluissa turvallisuusvastaaville haasteellista oli mielestäni kysymysten muotoilu: Koska haastateltava on ainoastaan kirjallisten kysymysten varassa, kysymysten pitää olla selkeät ja väärinymmärryksen mahdollisuus tulee olla hyvin pieni. Testasin kysymyksiä etukäteen ystävälläni, mikä vähensi kysymysten väärinymmärryksen mahdollisuutta. Kasvokkain tapahtuneet pelastusviranomaisen ja poliisin teemahaastattelut suoritin heidän työpaikoillaan, mikä muodosti haastateltaville luonnollisen ja kotoisan ilmapiirin ja haastattelutilanteen. Haastateltavia oli sekä kilpailuorganisaatiosta että viranomaispuolelta, mikä mahdollisti laajan otannan tapahtumaturvallisuuden eri näkökulmista.

Haastatteluiden luotettavuutta ja vahvistettavuutta lisätäkseni analysoin jokaisen haastattelun erikseen, jotka annoin haastateltaville luettaviksi tai kävin tulkintani haastateltavan kanssa muuten läpi. Näin sain varmistuksen, että olen tulkinnut asiat oikein. Tällä tavoin erehdyksen ja väärinymmärryksen vaara oli haastatteluiden osalta suljettu pois. Lisäksi teemahaastatteluissa pystyin jo haastatteluiden aikana tekemään tarkentavia kysymyksiä ja varmistamaan, että olen ymmärtänyt asian oikein. Kaikki haastateltavat saivat halutessaan olla anonyymejä, minkä näen lisäävän avoimuutta vastauksissa. Tämä on myös yksi työn eettisyydessä huomioon otettava asia. Työn toiminnallinen osuus on pyritty raportoimaan tarkasti, jotta lukijalle välittyi selkeä kuva työn vaiheista. Lisäksi tarkka raportointi lisää työn luotettavuutta, sillä tarkan raportoinnin avulla voidaan arvioida myös tiedonkeruuta. Nämä asiat

huomioon ottamalla työssä on tarkasteltu eettisyyttä työn joka vaiheessa. Tarkka raportointi parantaa myös tulosten siirrettävyyttä.

Tapahtuman riskien riskitasoja arvioitaessa käytettiin yksinkertaista menetelmää ja arvioitiin riskit sanallisesti, koska asia oli suurimmalle osalle osallistujista uusi. Tässä olisi vaihtoehtoisesti kuitenkin voinut laskea riskitason tuloina ja korottaa seurauksen vakavuuden toiseen potenssiin. Näin olisi saatu korostettua seurausten vakavuutta sekä isommat riskitason erot riskeille.

Kyseessä oli toiminnallinen opinnäytetyö, joten sen arvioinnissa tulee ilmetä tilaajan näkemys. Tilaaja sai työstä hyötyä riskienarvioinnin ja turvallisuussuunnitelman muodossa. Suunnitelmaa laatiessani olin useasti yhteydessä varsinkin tapahtuman turvallisuusasiantuntijaan sekä kilpailupäällikköön. Lähetin heille raakaversioita turvallisuussuunnitelmasta sekä tarkentavia kysymyksiä. Lisäksi tein yhteistyötä ensiavusta sekä järjestyksenvalvonnasta ja liikenteenohjauksesta vastaavien henkilöiden kanssa, jotta sain ajantasaista tietoa ilman välikäsiä. Tarkoitukseni oli tehdä laadukas turvallisuussuunnitelma ja toimeksiantajalta saadun palautteen perusteella tässä onnistuin. Tapahtuman turvallisuusasiantuntijan mielestä turvallisuussuunnitelmassa on otettu huomioon eri lähteistä eri tavoin saadut tärkeät asiat. Lisäksi riskien arviointi on tehty kattavasti ja tämä on keskeinen osa tapahtuman turvallisuussuunnitelmaa.

8.3 Jatkotutkimusaiheet

Työn edetessä tuli vastaan uusia asioita, jotka huomioon ottamalla työtä olisi saanut helposti laajennettua. Tässä olisi ollut riskinä työn laajeneminen paljon isommaksi, kuin määritellyt 15 opintopistettä. Esimerkiksi lajivastaavilla teetetyn lajialueiden tarkemman vaarojen arvioinnin sekä kemikaaliluettelon tein valmiita pohjia mukailemalla. Ajan ja työn laajuuden salliessa näiden toteutusta ja analysointia olisi voinut käydä tässä raportissa tarkemmin läpi.

Oman valmistumisen aikataulun vuoksi työ keskittyi tapahtumaturvallisuuden näkökulmasta ennen Taitaja2018-tapahtumaa tehtäviin toimenpiteisiin. Ajan ja työn laajuuden mahdollistaessa olisi ollut mielenkiintoista ottaa tähän raporttiin mukaan myös tapahtuman aikaiset ja sen jälkeen tehtävät toimenpiteet. Opinnäytetyön jälkeen olen paikalla Taitaja2018-tapahtumassa ja osallistun tapahtuman jälkeen tehtävään loppuraportin laatimiseen turvallisuuden osalta. Loppuraportti on kooste, miten tapahtuman turvallisuussuunnittelussa onnistuttiin ja mitä kehitettävää tuli ilmi. Lisäksi olisi mielenkiintoista tutkia, miten Taitaja2018-tapahtumaan tehtyä riskien arviointia ja turvallisuussuunnitelmaa voitaisiin mahdollisesti hyödyntää tulevaisuudessa Taitaja-tapahtumissa tai Tredun järjestämissä muissa tilaisuuksissa.

Lähteet

Painetut

- Airaksinen, T. & Vilka, A. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Tammi.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Kananen, J. 2008. Kvali - Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylä: Yliopistopaino.
- Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Jyväskylä: Juvenes Print.
- Paavola, S. 2012. Tapahtumajärjestäjän opas. Tampere: Offset Ulonen.
- Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. 2014. Haastattelu - tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.
- SFS-ISO 31000:2018. Riskienhallinta - Periaatteet ja ohjeet. Viittaaminen sähköisiin dokumentteihin tai niiden osiin. Helsinki: Suomen Standardisoimisliitto.

Sähköiset

- Helin, M., Jäppinen, S., Launis, V., Spoof, S. & Varantola, K. 2013. Ohje: Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Helsinki. Viitattu 6.2.2018.
http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf
- Itä-Suomen aluehallintovirasto. Ohje: Työn vaarojen selvittäminen ja arviointi. Viitattu 10.1.2018.
<http://www.pksotu.fi/pksotu/wp-content/uploads/2013/08/VAAROJEN-ARVIOINTI-riskin-suurus-ISAVI.pdf>
- Itä-Uudenmaan pelastuslaitos. 2011. Pelastussuunnitelma. Viitattu 19.1.2018.
http://www.iupela.fi/ohjeet_opaat/pelastussuunnitelma
- Karlamaa, K. & Salpakari, J. 2017. Riskienhallintapolitiikka. Viestintäviraston ohje.
https://www.viestintavirasto.fi/attachments/Viestintaviraston_riskienhallintapolitiikka.pdf
- Kokoontumislaki (L530/1999). Viitattu 19.1.2018.
<http://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990530?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=kokoontumislaki>
- Manninen, M., Rissanen, R. & Ruohonen, S. 2010. Haastattelu. Virtuaali ammattikorkeakoulu. Viitattu 26.1.2018.
<http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojak-sot/030906/1144934265902/1144934468296/1144934658929/1146047870666.html>
- Martikainen, S. & Ranta, T. 2016. Turvallinen tapahtuma - opas oppilaitosten ja korkeakoulujen tapahtumajärjestäjälle. Helsinki: Kopio Niini. Viitattu 19.1.2018.
<http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/115581/Laurea%20julkaisut%2066.pdf?sequence=6&isAllowed=y>
- Pelastuslaki (L379/2011). Pelastuslaki. Viitattu 19.1.2018.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110379>

Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. 2006a. Strukturoitu ja puolistrukturoitu haastattelu. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoar- kisto. Viitattu 26.1.2018.

http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_3.html

Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. 2006b. Teemoittelu. KvaliMOTV - Menetelmäopetuk- sen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoar- kisto. Viitattu 26.1.2018.

http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_4.html

Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. 2006c. Tutkimusongelmat. KvaliMOTV - Menetelmä- opetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoar- kisto. Viitattu 12.1.2018

http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L2_3_1.html

Suomen perustuslaki (L731/1999). Viitattu 5.12.2017.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajan->

[tasa/1999/19990731?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=perustuslaki](https://www.finlex.fi/fi/laki/ajan-tasa/1999/19990731?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=perustuslaki)

Suomen Riskienhallintayhdistys. 2012-2017a. Riskienhallintaprosessi. Viitattu 7.11.2017.

<https://www.pk-rh.fi/riskienhallintaprosessi.html>

Suomen Riskienhallintayhdistys. 2012-2017b. Potentiaalisten ongelmien analyysi. Viitattu 7.11.2017.

<https://www.pk-rh.fi/tools/poa-analyysi.html>

Taitaja2018. 2017. Yleistä. Viitattu 7.11.2017.

<http://taitaja2018.fi/yleista/>

Tilastokeskus. 2018. Käsitteet. Viitattu 20.2.2018.

<http://www.stat.fi/meta/kas/mediaani.html>

Tredu 2018. Tietoa Tredusta. Viitattu 1.4.2018.

<https://www.tredu.fi/tietoa-tredusta.html>

VAHTI 2009. Ohje 7/2003 riskien arvioinnista tietoturvallisuuden edistämiseksi valtionhallin- nossa. Valtiovarainministeriö. Potentiaalisten ongelmien analyysi. Viitattu 7.11.2017.

<https://www.vahtiohje.fi/web/guest/liite-3.-potentiaalisten-ongelmien-analyysi>

Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (L407/2011). Viitattu 19.1.2018.

<http://finlex.fi/fi/laki/ajan->

[tasa/2011/20110407?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=Valtioneuvoston%20ase- tus%20pelastustoimesta](http://finlex.fi/fi/laki/ajan-tasa/2011/20110407?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=Valtioneuvoston%20ase- tus%20pelastustoimesta)

Vuoripuro, J. 2011. Suurten yleisötilaisuuksien turvallisuusopas. Keski-Uudenmaan pelastuslai- tos. Viitattu 19.1.2018.

https://www.meetturku.fi/sites/default/files/atoms/files//suurten_yleisotilaisuuksien_tur- vallisuusopas.pdf

Julkaisemattomat

Laulajainen, E. 2017. Turvallisuusasiantuntijan haastattelu. Tampere. Taitaja2018. 28.11.2017.

Saarinen, T. 2017. Pelastusviranomaisen haastattelu. Tampere. Pirkanmaan aluepelastuslai- tos. 4.12.2017.

Vanhempi konstaapeli. 2017. Poliisin haastattelu. Helsinki. Helsingin poliisilaitos. 8.12.2017.

Vänskä, N. 2017. Turvallisuusasiantuntijan haastattelu. Espoo. Taitaja2017. 24.11.2017.

Kuviot

Kuvio 1: Haastattelun muodot	11
Kuvio 2: Riskienhallintaprosessi	17
Kuvio 3: Kilpailulajien lajialueiden kilpailijat ja muut toimijat.....	26
Kuvio 4: Kilpailulajien toimijoilta tarvittavat kortit ja erityiskoulutuksen vaativat laitteet...	27
Kuvio 5: Lajialueiden suojavarusteet, ensiapu- ja sammutuskalusto sekä kemikaalit	28

Taulukot

Taulukko 1: Riskin merkityksen arviointi	18
--	----

Liitteet

Liite 1: Kysely Taitaja2018-tapahtuman lajivastaaville	42
Liite 2: Haastattelu Taitaja2017 turvallisuusvastaavalle	44
Liite 3: Haastattelu Taitaja2018 turvallisuusasiantuntijalle	45
Liite 4: Haastattelu poliisille	46
Liite 5: Haastattelu pelastusviranomaiselle.....	47
Liite 6: Vaarojen arviointi -lomake	48
Liite 7: Turvaohjekortti.....	49
Liite 8: Kyselyn tulokset	50
Liite 9: Taitaja2018-tapahtuman riskien arviointi ja käsittely -taulukko.....	55
Liite 10: Turvallisussuunnitelman sisällys- ja liiteluettelo	59

Liite 1: Kysely Taitaja2018-tapahtuman lajivastaaville

Lajien turvallisuus- ja ensiapukartoitus

Tämä kysely on tarkoitettu Taitaja2018-tapahtuman lajivastaaville. Riskienhallintaa ja tapah-
tumaturvallisuutta varten tarvitsemme tietoja lajialueenne toiminnasta, tarpeista, todennä-
köisimmistä tapaturmista ja vaaratilanteista, turvallisuusohjeistuksista sekä lajien varustuk-
sesta. Vastauksia käytetään osana Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijan tekemää riskien-
hallintaa ja turvallisuussuunnitelmaa Taitaja2018-tapahtumalle, joten jokaisen lajin edusta-
jan vastaus on tärkeä.

Vastaajien henkilöllisyyksiä tai sähköpostiosoitteita ei mainita tuloksia analysoitaessa tai tur-
vallisuussuunnitelmassa. Nämä tiedot ovat ainoastaan Taitaja2018-tapahtuman kilpailuorgani-
saatiota varten myöhemmän yhteydenpidon vuoksi. Vastausaikaa on 31.1.2018 asti.

Kiitoksia yhteistyöstä,

Mari Laine & Taitaja2018-kilpailuorganisaatio

Vastaajan tiedot

- Nimi
- Sähköpostiosoite
- Lajin nimi
- Lajinumero

Henkilöstö

- Kuinka paljon lajialueella on tuomareita?
- Kuinka paljon lajialueella on kerrallaan kilpailijoita?
- Keitä muita (esim. koneiden tai ohjelmien tukihenkilöstö, avustavat opiskelijat, Taidolla tulevaisuuteen -pisteen toimijat) lajialueella mahdollisesti on ja kuinka monta?
- Onko lajialueella ea1-koulutettua henkilöstöä?
- Mitä muita vaadittavia kortteja tai passeja (esim. hygieniapassi) lajialueella tarvitaan?
- Vaatiiko lajialueen jokin laite erityiskoulutettua henkilöstöä?

Turvallisuus

- Mitkä ovat todennäköisimmät tapaturmat ja vaaratilanteet lajialueella?
- Miten mahdollisiin vaaratilanteisiin aiotaan varautua?
- Miten varmistetaan, että lajin henkilöstö on tietoinen oman alansa yleisistä turvallisuus-
ohjeista?
- Miten varmistetaan, että henkilöstö on tietoinen mitä tehdä tulipalon, ensihoitoa vaativan
tapaturman tai evakuoinnin sattuessa?

- Tehdäänkö lajialueella tulitöitä?
- Mitä haitallisia tai vaarallisia aineita ja kemikaaleja lajialueella käytetään? Huom. Vaarallisten aineiden luettelo on toimitettava!
- Onko lajialueella muuta erityistä, mikä tulee ottaa huomioon?

Varustus

- Mitä ensiaputarvikkeita ja alkusammutuskalustoa lajialueelle tarvitaan? Taitaja2018-organisaatio vastaa perustarvikkeista.
- Annetaanko kilpailijoille joitain erityisohjeita tai vaaditaanko heiltä erityistarvikkeita (esim. silmäsuojaimet, kuulosuojaimet, suojakäsineet, turvakengät) lajialueella? Lajit vastaavat itse näiden hankinnasta.

Vapaa sana

- Tähän voit kirjoittaa vapaasti muita esiin nousseita ajatuksia.

Liite 2: Haastattelu Taitaja2017 turvallisuusvastaavalle

- Nimi:
 - Ikä:
 - Ammatti ja työkokemus:
 - Mitä näistä tiedoista saan mahdollisesti käyttää opinnäytetyössäni?
-

- Mikä tapahtuman turvallisuussuunnitteluun liittyen onnistui hyvin?
- Missä tapahtuman turvallisuussuunnitteluun liittyen olisi ollut parannettavaa?
- Mitä olisit tehnyt toisella tavalla turvallisuussuunnitteluun liittyen jälkikäteen ajateltuna?
- Olivatko turvallisuusjärjestelyt (esim. tiedotus ja viestintä, ohjeistukset, henkilökunnan ja järjestäjien riittävyys jne.) riittävät?
- Miten tapahtuman turvallisuussuunnittelu eteni?
- Kuinka usein tapahtuman järjestämisestä vastaavan organisaation tapaamisia oli ja oliko tämä riittävästi?
- Miten tapahtuman riskienhallintaprosessi toteutettiin suunnitteluvaiheessa, toteutusvaiheessa sekä tapahtuman jälkeen?

Liite 3: Haastattelu Taitaja2018 turvallisuusasiantuntijalle

- Nimi:
- Ikä:
- Ammatti ja työkokemus:
- Mitä näistä tiedoista saan mahdollisesti käyttää opinnäytetyössäni?

-
- Miten päädyit tapahtuman turvallisuusasiantuntijaksi?
 - Minkälaista kokemusta sinulla on vastaavista tehtävistä aiemmin?
 - Oletko ollut aiemmin mukana järjestämässä Taitaja-tapahtumia?
 - Koska ja minkälaisilla tehtävillä Taitaja2018-tapahtuman projekti on sinun osaltasi käynnistynyt?
 - Keiden kaikkien viranomaisten ja muiden tahojen kanssa on tehty tai tullaan tekemään yhteistyötä tapahtumaan liittyen? Minkälaista? (Luvat/ilmoitukset, tilat yms.)
 - Minkä asioiden arvelet aiheuttava haasteita tässä projektissa?

Liite 4: Haastattelu poliisille

- Nimi:
- Ikä:
- Ammatti ja työkokemus:
- Mitä näistä tiedoista saan mahdollisesti käyttää opinnäytetyössäni?

-
- Mitä ilmoituksia poliisille kuuluu tehdä Taitaja2018 tapahtumaan liittyen?
 - Missä ja minkälaisissa Taitaja2018-tapahtuman kaltaisissa tilaisuuksissa olet ollut töissä?
 - Minkälaista yhteistyötä olet tehnyt tapahtumissa tapahtuman järjestäjien kanssa?
 - Minkälaista ja keiden muiden (esim. muut viranomaiset viranomaiset) kanssa olet mahdollisesti tehnyt yhteistyötä tapahtumissa?
 - Mihin asioihin kiinnität huomiota saapuessasi tapahtumaan?
 - Mitkä asiat aiheuttavat useimmiten haasteita tapahtumajärjestäjien tai turvallisuudesta vastaavien kanssa?
 - Miten Taitaja2018-tapahtuman kaltaiset isot tilaisuudet yleensä sujuvat poliisin näkökulmasta?

Liite 5: Haastattelu pelastusviranomaiselle

- Nimi:
 - Ikä:
 - Ammatti ja työkokemus:
 - Mitä näistä tiedoista saan mahdollisesti käyttää opinnäytetyössäni?
-

- Mitä ilmoituksia (pelastus)viranomaiselle kuuluu tehdä Taitaja2018 tapahtumaan liittyen?
- Mitkä ovat pelastusviranomaisten antamat yleisimmät korjaukset lupiin ja tapahtuman järjestämisen turvallisuuteen liittyen?
- Käykö pelastusviranomainen ennen tapahtumaa, tapahtuman aikaan tai jälkeen paikan päällä?
- Kuka nämä tarkastuskäynnit hoitaa?
- Mihin asioihin näillä tarkastuskäynneillä kiinnitetään huomiota?
- Miten yhteistyö yleensä sujuu tapahtuman järjestäjien kanssa?
- Minkälaista yhteistyötä pelastusviranomaisella on poliisin tai muiden viranomaisten kanssa?
- Onko jokin asia lupiin tai tapahtuman järjestämiseen pelastusviranomaisen kannalta muuttunut vuosien aikana?

Liite 6: Vaarojen arviointi -lomake

Vaarojen tunnistaminen

Vastaaja:

Laji ja lajinumero:

HUOM! Jos lajissa käytetään kemiallisia aineita, on kemikaaliluettelo (Erillinen liite) toimitettava!

	Kunnossa	Ei kunnossa	Ei koske lajia	Kommentteja / tarkennuksia
Henkilöstön perehdyttäminen				
Henkilöstön suojaimet				
Suojusten ja apuvälineiden käyttö				
Turvattomaan toimintaan puuttuminen				
Sähkölaitteet				
Tulityöluvat ja tulitöiden tekeminen				
Henkilöstön toimintavalmius tulipalo-/räjähdystilanteessa				

	Aiheuttaa vaaraa / haittaa	Ei vaaraa / haittaa	Ei koske lajia	Kommentteja / tarkennuksia
Työskentelytila (korkeus, tilan riittävyys, näytöt/näyttöpäätteet)				
Työkalut, koneet, laitteet				
Työn määrä ja työtahti				
Liukastuminen, kompastuminen				
Putoaminen				
Sähkölaitteet				
Melu				
Pöly				
Tärinä				
Säteily (uv, laser, infrapuna, ionisoiva tms.)				
Esineen putoaminen/kaatuminen				
Esineen tai aineen sinkoutuminen				
Takertuminen liikkuvaan esineeseen				
Puristuminen esineiden väliin				

Liite 7: Turvaohjekortti

TURVAOHJE

Kiinteistön osoite: **Ilmailunkatu 20, 33900 Tampere**

Hätänumero **112**

Myrkytystietokeskus 09 471 977

Ensiapu [REDACTED]

Liikenteenohjaus ja järjestyksenvalvonta [REDACTED]

Vahtimestarit [REDACTED]

HÄTÄTILANNE SELVITÄ

- Mitä on tapahtunut (sairaskohtaus, tapaturma)
- Onko potilas hereillä (puhuttele, ravistele)
- Hengittääkö potilas, tuntuuko syke

HÄLYTÄ

- Soita numeroon 112
- Kerro kuka olet, mistä soitat ja mitä on tapahtunut
- Jää odottamaan lisäohjeita (älä sulje puhelinta ennen kuin saat luvan)

ENSIAPU

- Tajuton, mutta hengittävä potilas: käännä kylkiasentoon
- Eloton potilas: aloita elvytys (**30 painallusta ja 2 puhallusta**)

OPASTA

- Järjestä opastus ammattiauttajille

TULIPALO

- PELASTA vaarassa olevat.
- VAROITA muita.
- HÄLYTÄ apua soittamalla 112
- SAMMUTA alkusammutuskalustolla.
- RAJOITA paloa sulkemalla ovet ja ikkunat
- OPASTA pelastuslaitos paikalle

- Kiinteistössä on automaattinen paloilmoin ja paloilmoinpainikkeet sekä automaattinen palonsammutusjärjestelmä (sprinklerit).
- ÄLÄ käytä hissiä tulipalon aikana.

UHKAAVA TAI AGGRESSIIVINEN HENKIÖ

- Käyttäydy rauhallisesti ja asiallisesti.
- Älä provosoi, säilytä katsekontakti ja pysy riittävän kaukana.
- Hälytä apua kun tilanne sallii.

Uloskäytävät pidettävä esteettöminä.

Poistumistiet merkitty valaistuilla poistumisreitteillä. Hallien sivuilla ovia, joista poistutaan hätätilanteessa suoraan ulos.

Kokoontumispaikka hätätilanteessa pääoven edustalla oleva Leonardo-muistomerkki.

↑ = Sisäänkäynti

Helsinki / Vaasa ← Ilmailunkatu 20 → Keskuksista / City Centre

Liite 8: Kyselyn tulokset

Lajin nro	Lajin nimi
1	Elektroniikka
2	Hiusmuotoilu
3	Puhdistuspalvelu
4	Verkkosivujen tuottaminen
5	Kondiittori
6	Kiinteistöhoito
7	Kauneudenhoito
8	Putkiasennus
9	Autonasennus
10	Maalaus ja tapetointi
11	Taloushallinto
12	Matkailu
13	Visuaalinen myyntityö
14	TaitajaPLUS Asiakaspalvelu ja myynti
15	Cateringkokki
16	Autokorinkorjaus
17	Talonrakennus / kirvestyöt
18	Logistiikka
19	Talonrakennus, muuraus ja laatoitus
20	Tarjoilija
21	Yrittäjyys
22	Vaatteenvalmistus
23	Koneenasennus ja kunnossapito
24	Turvallisuusala
25	Automaatioasennus
26	Metsäkoneenkäyttö
27	Painotekniikka
28	Mekatroniikka
29	Maalaus ja tapetointi
30	Vaatetus
31	Tietokoneet ja verkot
32	Ilmanvaihtoasennus
33	Ravintolakokki
34	Floristiikka
35	Taitaja 9
36	Cad-suunnittelu
37	Levy ja hitsaus
38	Automaalaus

Kysymyksen nro	Kysymys
K1	Kuinka paljon lajialueella on tuomareita?
K2	Keitä muita lajialueella mahdollisesti on ja kuinka monta? Esim. koneiden/ohjelmien tukihenkilöstö, avustavat opiskelijat, Taidolla tulevaisuuteen -pisteen toimijat jne.
K3	Kuinka paljon lajialueella on kerrallaan kilpailijoita?
K4	Onko lajialueella ea1-koulutettua henkilöstöä?
K5	Mitä muita vaadittavia kortteja tai passeja lajialueella tarvitaan? esim. hygieniapassi
K6	Vaatiiko lajialueen jokin laite erityiskoulutettua henkilöstöä?
K7	Mitkä ovat todennäköisimmät tapaturmat ja vaaratilanteet lajialueella?
K8	Miten mahdollisiin vaaratilanteisiin aiotaan varautua?
K9	Miten varmistetaan, että lajin henkilöstö on tietoinen oman alansa yleisistä turvallisuusohjeista?
	<i>Yleisenä linjana, että ennen kilpailua oma henkilöstö perehdytetään kootusti.</i>
K10	Miten varmistetaan, että henkilöstö on tietoinen mitä tehdä tulipalon, ensihoitoa vaativan tapaturman tai evakuoinnin sattuessa?
	<i>Yleisenä linjana, että turvallisuusohjeet kerrataan ennen kilpailun alkua.</i>
K11	Tehdäänkö lajialueella tulitöitä?
K12	Mitä haitallisia tai vaarallisia aineita/kemikaaleja lajialueella käytetään? Huom. vaarallisten aineiden luettelo toimitettava!
K13	Onko lajialueella muuta erityistä, mitä tulee ottaa huomioon?
K14	Mitä ensiaputarvikkeita ja alkusammutuskalustoa lajialueelle tarvitaan? (Taitaja2018-organisaatio vastaa perustarvikkeista).
K15	Annetaanko suorittajille joitain erityisohjeita tai vaaditaanko heiltä erityistarvikkeita lajialueella (esim. silmäsuojaimet, kuulosuojaimet, suojakäsineet, turvakengät jne.)? Lajit vastaavat itse näiden hankinnasta!
K16	Muuta kysyttävää/huomioitavaa varusteista?
	<i>Mitään erityishuomioita ei kyselyssä ilmennyt.</i>
K17	Muita esiin nousseita ajatuksia?
	<i>Onko EA-koulutus välttämätön kaikille siihen velvoitetuille? Kuinka nopeasti ensihoito on saatavissa kilpailualueelle? Voisiko lomakkeet olla jatkossa esitetyt? Onhan poistumisreitit hyvin merkitty ja näkyvillä? Voisiko eri lajialueilla olla yhteneväiset: hätäilmoitusohje, toiminta tulipalotilanteessa (evakuointi), toiminta kohdatessasi aggressiivisen henkilön, elvytysohje, tärkeät puhelinnumerot? Milloin lajivastaaville pidetään turvallisuuteen liittyvä kokous?</i>

Laji	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K11	K12	K13	K14	K15
1	5	5	12	Kyllä	X	X	Palovammat, roiskeet silmiin/ihoon	EA-tarvikkeilla	Ei	Isopropanoli	Alue ESD suojattu (ei ulkojalkineilla)	CO2 sammuttimia 2 kpl	ESD suojavaatetus
2	9	12	10	Kyllä	X	X	Haavat, kompastuminen	EA-tarvikkeilla	Ei	X	X	Sammutusvälineet, palovamavoidetta	X
3	4	5	2	Kyllä	X	Kyllä	Kompastuminen	Perehdytys	Ei	X	X	X	Silmä- ja kuulosuojaimet, työkengät kilpailija tuo mukanaan
4	3	1	10	Kyllä	X	X	X	X	Ei	X	X	X	X
5	7	20	9	Kyllä	Hygieniapassi, Työturvallisuuskortti	X	Kompastuminen, palovammat, viiltohaava	EA-tarvikkeilla, perehdytys	Ei	X		Sammutusvälineet	Elintarviketilan suojavaatetus, työjalkineet ja suojakäsineet
6	4	2	2	Kyllä	X	X	Viiltohaava	X	Ei	X	X	X	Ohjeissa määritelty työvarustus
7	7	18	8	Kyllä	X	X	Kompastuminen, viiltohaava, sähköisku	EA-tarvikkeilla	Ei	X	X	X	Suojakäsineet, essut, nenäsuojat
8	7	13	9	Kyllä	Työturvallisuuskortti	X	Haavat, kompastuminen	EA-tarvikkeilla	Ei	X	X	Kylmäpuuseja	Silmäsuojaimet, kypärä, turvakengät, suojakäsineet ja työvaatteet. Kilpailija tuo mukanaan
9	18	8	8	Kyllä	X	Kyllä	Kompastuminen, viiltohaavat	EA-tarvikkeilla	Ei	Kemikaaleja	Nostimien turvallisuus	CO2 sammutin 2 kpl	Varustus vaaditaan
10	6	6	10	Kyllä	Työturvallisuuskortti	X	Kompastuminen, roiskeet silmiin/ihoon	Siisteys/Es-teettömyys	Ei	Maalit, ohenteet, pinnoitteet	X	X	Haalari, silmäsuojat, kuulosuojat, turvakengät, kypärä. Kilpailija tuo tullessaan.
11	3	0	16	Kyllä	X	X	Kompastuminen	Siisteys/Es-teettömyys	Ei	X	X	X	X
12	4	31	14	Kyllä	X	Kyllä	Kompastuminen	EA-tarvikkeilla, siisteys/es-teettömyys	Ei	X	Ison näytön huolellinen kiinnitys	Sammutusvälineet	Silmäsuojaimet
13	5	15	10	Kyllä	X	Kyllä	X	X	Ei	X	X	X	X
14	4	4	1	Kyllä	X	X	Haavat, kompastuminen	EA-tarvikkeilla	Ei	X	X	X	X
15	12	16	14	Kyllä	X	X	Palovammat, viiltohaava, kompastuminen	Siisteys/Es-teettömyys	Ei	X	X	Sammutusvälineet	Ammattiin kuuluvat erityistarvikkeet annetaan
16	11	7	8	Kyllä	Tulityökortti, Työturvallisuuskortti	Kyllä	Roiskeet silmiin/ihoon	Suojavälineillä	Kyllä	Kemikaaleja	Meteliä ja kipinöitä. Suojattava ainakin kahdelta sivulta läpinäkyvällä seinällä	Sammutusvälineet	Silmäsuojaimet, kuulosuojaimet, suojakäsineet ja turvakengät vaaditaan

Laji	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K11	K12	K13	K14	K15	
17	5	9	8	Kyllä	Työturvallisuuskortti	X	Kompastuminen, viiltohaava	Siisteys/Es-teettömyys	Ei	X		Silmähuuhde	Kaikilla kilpailualueella toimivilta vaa-ditaan yleiset turva-välineet ja huomio-asusteet	
18	4	X	2	Kyllä	X	X	Viiltohaava	EA-tarvikkeilla	Ei	X	X	X	Suojakäsineet, turvakengät kilpailija tuo mukanaan	
19	10	10	10	Kyllä	X	X	Haavat, kompastuminen	Suojavälineillä	Ei	X	X	X	Ohjeissa määritelty työvarustus	
20	10	22	10	Kyllä	Hygieniapassi, Työturvallisuuskortti	X	Kompastuminen, palovammat	EA-tarvikkeilla, siisteys/es-teettömyys	Kyllä		Bu-taani-pro-paani-kaasu-pat-ruuna	X	Sammutusvälineet	X
21	3	7	33	Kyllä	X	X	X	X	Ei	X	X	Sammutusvälineet	X	
22	5	7	9	Kyllä	X	X	X	EA-tarvikkeilla	Ei	X	X	X	X	
23	9	2	10	Kyllä	X	X	Esineiden putoaminen	Suojavälineillä	Ei	X	X	X	Ohjeissa määritelty työvarustus	
24	3	15	1	Kyllä	Tulityökortti, Työturvallisuuskortti	X	Palovammat	EA-tarvikkeilla	Mah-dolli-sesti	Sinolt Poltto-geeli	X	Sammutusvälineet, kylmäpus-seja	Suojakäsineet ja sil-mäsuojaimet	
25	5	4	7	Kyllä	Työturvallisuuskortti, Sähköturvallisuuskortti, Tu-lityökortti	X	Kompastuminen, viiltohaava, sähköisku	Siisteys/Es-teettömyys	Mah-dolli-sesti	X	X	X	Kilpailija tuo muka-naan tarvittavat suo-javälineet	
26	18	5	7	Kyllä	X	X	Esineiden putoaminen	Suojavälineillä	Ei	Diesel	Öljyn imeytys-tarvik-keet	Sammutusvälineet 3 sammu-tinta.		
27	7	5	6	Kyllä	Työturvallisuuskortti	X	Esineiden putoaminen	X	Mah-dolli-sesti	Kemi-kaaleja	X	X	Suojakäsineet, korva-tulpat ja silmäsuojaimet	
28	6	X	10	Kyllä	X	X	Haavat	Suojavälineillä	Ei	X	X	X	Turvakengät ja suo-jalasit	
29	5	17	10	Kyllä	Työturvallisuuskortti	X	Kompastuminen, roiskeet silmiin/ihoon	X	Ei	Maalit, ohenteet, pinnoit-teet	X	X	Rakennusalan henkilökohtaiset suojavälineet	
30	5	8	9	Kyllä	X	X	Esineiden putoaminen, palovammat	EA-tarvikkeet	Ei	X	X	Sammutusvälineet	X	
31	6	3	7	Kyllä	Työturvallisuuskortti, Sähköturvallisuuskortti	Kyllä	Kompastuminen	Perehdytys	Ei	X	X	Sammutusvälineet	X	
32	6	6	5	Kyllä	Työturvallisuuskortti	X	Kompastuminen, haavat	Siisteys/es-teettömyys, suojavälineillä	Ei	X	X	Paarit	Alan ominaiset suoja-varusteet	

Laji	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K11	K12	K13	K14	K15
33	8	24	8	Kyllä	Hygieniapassi, työturvallisuuskortti	X	Kompastuminen, viiltohaavat, palovammat, esi- neiden pu- toaminen	Perehdy- tys, EA- tarvik- keilla	Mah- dolli- sesti	X	X	Sammutus- peite 8 kpl, käsiammu- tin, silmä- huuhde	Kertakäyttöhanskat, kuulosuojaimet ja kilpailijalla omat työ- jalkineet.
34	5	17	9	Kyllä	X	X	Kompastu- minen, viil- tohaavat	EA-tar- vikkeilla	Ei	Kemi- kaaleja	X	Silmä- huuhde	Suojakäsineet
35	11	70	18	Kyllä	X	X	X	X	Ei	X	X	X	Silmäsuojaimet ja kuulosuojaimet
36	6	5	5	Kyllä	X	X	X	X	Ei	X	X	X	X
37	4	4	8	Kyllä	Työturval- lisuus- kortti, Tu- lityökortti	Kyllä	Viiltohaa- vat, palo- vammat	EA-tar- vikkeilla	Kyllä	Asety- leeni, Argon	Hitsaus- huurujen kohde- poistot	Silmä- huuhde, palovam- mavoidetta	Henkilökohtaiset suo- javälineet.
38	6	10	5	Kyllä	X	Kyllä	Kompastu- minen, viil- tohaavat, roiskeet sil- miin/iholle, sähköisku	EA-tar- vikkeilla, siis- teys/es- teettö- myys	Ei	Maalit, ohen- teet, pinnoit- teet	X	Sammutus- välineet, silmä- huuhde	Kilpailijat tuovat mu- kanaan turvakengät, suojavaatetuksen sekä muut tarvittavat suojaimet

Liite 9: Taitaja2018-tapahtuman riskien arviointi ja käsittely -taulukko

Riskin suuruus:

- 1=merkityksetön riski
- 2=vähäinen riski
- 3=kohtalainen riski
- 4=merkittävä riski
- 5=sietämätön riski

Riski	Syyt	Seuraukset	Riskin suuruus	Toimenpiteet ennalta ehkäisemiseksi	Jäännös-riskin suuruus
Paniikki ihmisten yrittäessä yhtä aikaa ulos	Paniikin laukaiseva tilanne (tulipalo, vaarallisen tilanteen uhka tms.)	Kulkuväylien ruuhkautuminen, kaatumisen ja puristumisen vaara,	4	Poistumisteiden pitäminen vapaana ja tarpeeksi leveinä, tiedottaminen tilanteen aikana	3
Tapahtuman keskeyttäminen	Ennalta arvaamaton tilanne jonka vuoksi tapahtuma täytyy keskeyttää	Imago, mahdolliset henkilö- ja omaisuusvahingot	4	Turvallisuussuunnittelu	3
Tapahtuman rakennusvaiheessa työtaturma	Kiire, väsymys, huolimattomuus	Henkilövahingot	4	Valvonta rakennusvaiheessa, suojavälineiden käyttäminen, ohjeistus, aikataulut	2
Sähköisen viestinnän häiriöt (nettisivut/Facebook)	Tekninen vika, palveluhyökkäys	Imago, ongelmat tiedottamisessa	4	Varautuminen, valmius reagoida, vaihtoehtoiset tiedottamiskanavat	3
Perättömät huhut	Ilkivalta	Imago, ongelmat tiedottamisessa	4	Valmius reagoida disinformaatioon, kyky oikaista huhut, etukäteissuunnittelu ja ohjeistus tilanteen varalle	3
Tiedonkulun ongelmat organisaatiossa	Viestintäkanavien puutteellisuus tai ruuhkautuminen	Aikataulun pettäminen rakennus- ja kilpailuvaiheessa, ongelmien kasautuminen	4	Hyvä suunnittelu, useat viestintäkanavat, tiedottaminen ajoissa, selkeä tehtävien jako ja johtosuhteet	2
Viestinnän toimimattomuus kriisitilanteessa	Stressi, kiire, epäselvät johtosuhteet	Epävarmuus, mahdolliset henkilö- ja omaisuusvahingot, imago, mahdolliset lisävahingot viestinnän epäonnistuessa	3	Selkeät johtosuhteet, viestinnän yksinkertaisuus, suunnittelu, varautuminen	2
Kilpailutulosten väärentäminen	Oman edun tavoittelu, ilkivalta	Imago, ongelmat tiedottamisessa, vääristyneet tulokset	3	Tulosten tarkistaminen usean henkilön toimesta	2
Vilpilliset asiakaskyselyt	Ilkivalta	Imago, ongelmat tiedottamisessa	3	Vilpin huomaaminen ajoissa ja siihen puuttuminen, kysyjän henkilöllisyyden ja tarkoituksen varmistaminen	2
Liikenteen ruuhkautuminen kävijöiden kuljetuksissa	Tukkeutuneet ajoväylät piha-alueella, väärä pysäköinti, huolimattomuus tai määräysten laiminlyönti	Viivästyksset, onnettomuuksien riski kasvaa, imagotappio	3	Liikenteen ohjaus ja valvonta, ohjeiden noudattaminen	2
Pelastushenkilöstö ja -kalusto ei pääse paikalle	Pelastustiet tukossa	Henkilövahingot, omaisuusvahingot	3	Liikenteen ohjaus ja valvonta	2

Riski	Syyt	Seuraukset	Riskin suuruus	Toimenpiteet ennalta ehkäisemiseksi	Jäännösriskin suuruus
Kilpailijoiden huolimattomuus aiheuttaa vaaratilanteen	Väsymys, kiire, huolimattomuus, kilpailupaineet, turvallisuusohjeiden laiminlyönti	Henkilövahingot, omaisuusvahingot	3	Ohjeistus, valvonta, ensiaputaidot kunnossa, suojainten käyttäminen	2
Vakava tapaturma yleisöalueella	Huonot kilpailualueiden rajaukset, valvonnan puute, kompastuminen/liukastuminen, laitevika/häiriö	Henkilövahingot, kilpailun keskeytyminen	3	Ohjeistus ja ennalta estäminen, ensiaputaidot kunnossa, turva-alueet lajipisteiden välillä, valvonta	2
Vakava tapaturma tapahtuman rakennusvaiheessa	Kiire, väsymys, ohjeiden noudattamatta jättäminen, ammattitaidon puute, viallinen työkone, ulkopuolinen häiriötekijä	Henkilövahingot, omaisuusvahingot, tapahtuman viivästyminen	3	Ensiaputaidot kunnossa, ohjeistus, työturvallisuuden työmaavalvonta, poikkeamiin puuttuminen, suojien asianmukainen käyttäminen	2
Sairauskohtaus	perussairaudet, huollon puutteellisuus	Henkilövahingot	3	Ensiaputaidot kunnossa, ensiapupisteiden saavutettavuus, ambulanssin opastus järjestetty ja ohjeistettu, pelastusajoneuvojen pysäköiminen mahdollista ulko-ovien eteen, pelastustiet vapaina	2
Alaikäisen lääkitseminen tarvittaessa	Alaikäisen särky-, kipu- tai kuumetila, johon ei saa antaa lääkettä	Kiputilan jatkuminen	3	Joukkueenjohtajilla/hooltajilla/nuorella itsellään tarvittavat lääkkeet mukana, tiedottaminen	1
Tulipalo	Huolimattomuus tulitöissä, koneen ylikuumentuminen, ilkivalta, sähköviat, tuhopoltto	Henkilövahingot, omaisuusvahingot, savuvahingot, tilaisuuden keskeytyminen	3	palokuorman vähentäminen, yleinen siisteys, laitteiden ylläpitäminen/huolto, TESC:n automaattinen paloilmotinjärjestelmä ja sprinklerit, poistumistiet vapaina ja merkittyinä, alkusammutustaitoinen henkilökunta, yövartiointi, toimintaohjeet	2
Laaja sähkökatko	Sähköisku, sähkönjakelun häiriöt, pääkeskuksen häiriöt, palaneet sulakkeet tai laiteviat, luonnonolosuhteet, huolto-työt	Henkilövahingot, omaisuusvahingot, tilaisuuden keskeytyminen	3	Koneiden/laitteiden kunnossapito ja tarkistukset, kosteuden pääsyn estäminen sähkölaitteisiin, laitteiden sammuttaminen kun niitä ei käytetä, viallisten laitteiden vaihtaminen heti	2
Uhkaava, aseella varustautunut henkilö sisätiloissa	Huomionhakuisuus, terrorismi, mielenterveysongelmat	Henkilövahingot	3	Selkeät toimintaohjeet vaaratilanteessa, valvonta	3
Kaasuvaara tai säteilyvaara	Radioaktiivisen aineen tai vaarallisen kaasun joutuminen ympäristöön, vaarallisen aineen kuljetusonnettomuus, onnettomuus ydinvoimalaitoksessa	Henkilövahingot, säteilytauti, omaisuusvahingot, tilaisuuden keskeytyminen	3	Väestönsuojan kunnossapitäminen, ilmastoinnin hätäpysäytys merkitty ja henkilökunnan tiedossa, toimintaohjeet	3

Riski	Syyt	Seuraukset	Riskin suuruus	Toimenpiteet ennalta ehkäisemiseksi	Jäännösriskin suuruus
Pommiuhka	Huomionhakuisuus, terrorismi, mielenterveysongelma	Henkilövahingot, omaisuusvahingot	3	Selkeät toimintaohjeet vaaratilanteessa	3
Autolla ajaminen väkijoukkoon	Huomionhakuisuus, terrorismi, mielenterveysongelmat	Henkilövahingot, omaisuusvahingot	3	Sallitut ajoreitit, betoniporsaat/ muut esteet, selkeät toimintaohjeet vaaratilanteessa	3
Kisapassin katoaminen	Huolimattomuus, varkaus	Henkilöllisyyden todentaminen, väärinkäyttö	2	Toimintaohjeet katoamisen varalle	2
Akreditoinnissa henkilöllisyyden varmistus	Henkilöllisyystodistus ei mukana	Väärinkäytökset	2	Ohjeistus	2
Nuoren eksyminen omasta ryhmästä	Nuoren oma aktiivisuus, kiire	Nuoren epävarmuus ja epätietoisuus	2	Opasteet, ohjeistus	1
Liikenneonnettomuus sisään-tulon liittymän kohdalla	Tukkeutuneet ajoväylät, väärä pysäköinti, huolimattomuus tai määräysten laiminlyönti, huono ohjeistus/opastus	Henkilövahingot, omaisuusvahingot, liikenteen ruuhkautuminen	2	Liikenteen ohjaaminen, alkusammutus- ja ensiapuvälineet saatavilla, pelastustiet vapaat ja merkityt, ohjeiden noudattaminen	2
Ulkopuolisen henkilön pääsy lajialueelle	Valvonnan pettäminen, kilpailualueen puutteellinen rajaus, huono ohjeistus	Vilpilliset tulokset, työturvallisuusriski	2	Valvonta, riittävä miehitys, henkilökunnan ja kilpailijoiden tunnistaminen	2
Ensiapupiste ei löydy	Ruuhka, huono ohjeistus, henkilökunnan tietämättömyys	Ensiavun viivästyminen, imago	2	Ensiapupisteiden näkyvyys ja merkittäminen ohjelehtiseen, työntekijöiden ohjeistaminen	1
Henkisen tuen tarve	Kilpailupaine, traumatisoiva tilanne	Traumoja ja kilpailijan kilpailun keskeyttäminen	2	Henkisen tuen apu ja sen tuominen julki/tiedottaminen	2
Kilpailuorganisaation laaja sairastuminen	Stressi, epidemia	Henkilöstövajaus, kiire ja epävarmuus toiminnassa	2	Huolehtiminen työntekijöistä, tehtävien jakaminen tasaisesti, tärkeän tiedon jakaminen, varahenkilöiden määrittäminen	2
Kilpailijoiden/ lajitoimijoiden laaja sairastuminen	Ruokamyrkytys, epidemia	Kilpailun keskeytyminen, ensiavun ruuhkautuminen, imago	2	Elintarvikehygieniä, yleinen hygienia (käsidesit yms.)	2
Myrkytys- / myrkyttymistapaus	Onnettomuus, tietoinen valinta	Henkilövahingot	2	Ensiaputaidot kunnossa, ohjeistus, valvonta, aineiden oikeanlainen säilytys	2
Ruokapalvelut eivät riitä	Liian suuri menekki, ongelmat ruuan toimituksessa	Nälkä, kiukku, imago	2	Ruokamenekin hyvä suunnittelu	2
Nuorten laaja joukkotappelu	Näyttämisen halu, erimielisyydet	Henkilövahingot, omaisuusvahingot, ensiavun ruuhkautuminen	2	Valvonta, matala puuttumiskynnys	2

Riski	Syyt	Seuraukset	Riskin suuruus	Toimenpiteet ennalta ehkäisemiseksi	Jäännösriskin suuruus
Taitaja-opasteet kaupunkialueella puutteelliset	Ilkivalta, opasteiden puute	Eksyminen, imago	2	Opasteiden tarkistaminen, hyvin kiinnittäminen ja selkeys	1
Kävijöiden ohjeistuksen puutteellisuus	Etukäteistiedottaminen epäonnistuu	Ruuhkat, ärtyneisyys, imago	2	Riittävä ja selkeä ohjeistus, henkilökunnan riittävä perehdytys	1
Jätehuollon ongelmat	Epäselvät ohjeistukset, huono tiedonkulku, henkilöresurssipula	Yleinen siisteys kärsii, terveydelliset haitat	2	Yleinen siisteys, tarpeeksi jätteastioita ja niiden riittävä tyhjennys, riittävä henkilökunta	2
Tekniikan pettäminen	Inhimillinen virhe, tekninen vika, ilkivalta	Toiminnan viivästyminen, epätietoisuus yleisöllä/ järjestäjillä	2	Varajärjestelmä kuntoon, testaaminen	2
Laaja vesivahinko	Putkirikko, rankkasade, myrsky, sprinklerin laukeaminen, pesukoneiden/ muiden laitteiden rikkoutuminen	Omaisuuksvahingot, tilaisuuden keskeytyminen	2	Koneiden kunnossapito ja tarkistukset, rakenteiden kunnossapito ja yleinen siisteys	2
Hallin rakenteiden putoaminen	Rakenteelliset virheet, myrsky/muut luonnonolosuhteet	Henkilövahingot, omaisuusvahingot	2	Tarkastukset, alkusammutus- ja ensiapuvälineet saatavilla	2
Ilkivalta esim. töhriminen	Näyttämisen halu	Omaisuuksvahingot	1	Valvonta, sotkujen/kolhujen siivoaminen ja korjaaminen pikaisesti	1
Omaisuuksien varastaminen	Epärehellisten ihmisten pääsy alueelle, valvonnan puute	Omaisuuksvahingot	1	Riittävä ohjeistus, huolellisuus, valvonta	1
Juopunut henkilö	Alkoholin nauttiminen	Häiritsevä käytös, imago	1	Valvonta, matala puuttumiskynnys, selkeät toimintaohjeet	1
TKL-bussivuorot eivät riitä	Liikenneuhka	Ruuhkat, ärtyneisyys, imago	1	Ohjeistus millä ja miten eri tavoin TES:iin pääsee	1

Liite 10: Turvallisuuksuunnitelman sisällys- ja liiteluettelo

1	Tapahtuman kuvaus	4
2	Kilpailuorganisaatio	4
2.1	vastuuhenkilöt	5
3	Rakentaminen ja purku	7
4	Ohjelma	7
5	Sorsapuiston puistofestivaalit	8
6	Tapahtumapaikka ja kilpailualueet	9
7	Tärkeät tiedot hätätilanteessa	13
8	Vakuutukset	14
9	Luvat ja ilmoitukset	14
10	Liikennejärjestelyt	14
11	Yleisö	15
11.1	Saapuminen	15
11.2	Kielletyt esineet ja aineet	15
11.3	Kulunvalvonta ja tunnistaminen	15
11.4	Esteettömyys	15
11.5	Tavaroiden säilytys	15
12	Kilpailijoiden majoitus	15
13	Riskienhallinta	16
13.1	Tapahtuman riskien arviointi ja käsittely	16
13.2	Lajikohtaiset riskit ja turvallisuus	21
14	Turvallisuusjärjestelyt	22
14.1	Järjestyksenvalvonta	23
14.2	Loppuraportointi	23
15	Ensiapu	23
16	Työturvallisuus	24
17	Paloturvallisuus ja pelastustoiminta	25
17.1	Alkusammutuskalusto	25
17.2	Palo-osastointi	25
17.3	Paloilmoittimet	25
17.4	Sprinklerilaitteisto	25
17.5	Savunpoisto	25
17.6	Ilmanvaihdon hätäpysäytys	26
17.7	Veden pääsulku	26
17.8	Poistumistiet	26
17.9	Kokoontumispaikka	27
17.10	Evakuointi	27
17.11	Sähkön varavoima	27
17.12	Tulityöt	27
17.13	Palavat nesteet ja kaasut	28
18	Viestintä	28
19	Kriisijohtaminen ja -viestintä	28
20	Jätehuolto	28
21	Tupakointi	29
22	VIP-vieraat	29
23	Drone-kuvauskopteri	29
24	Oheistapahtumat	29
25	Turvallisuuksuunnitelman sijainti	30
	Liitteet	31

Liite 1: Toimintaohjeet hätätilanteissa	32
Liite 2: Muut vastuuhenkilöt	39
Liite 3: Joukkueenjohtajien yhteystiedot	40
Liite 4: Rakentamisen aikataulu	43
Liite 5: Liikennejärjestelyiden ja liikenteenohjauksen tarkempi ohjeistus	44
Liite 6: Kilpailulajien sijainnit pohjapiirustuksessa	45
Liite 7: Kisapassit ja kulkuoikeudet	46
Liite 8: Lajien kemikaalit	49
Liite 9: Lajivastaavien kyselyssä ilmi tulleet todennäköisimmät vaaratilanteet	51
Liite 10: Turvaohjekortti	52
Liite 11: Järjestyksenvalvonnan tarkempi ohjeistus	53
Liite 12: Turvallisuushavainnot ja -poikkeamat -lomake	55
Liite 13: Ensiapusuunnitelma	56
Liite 14: Alkusammutuskaluston käyttöohjeet	58
Liite 15: Kriisijohtaminen ja -viestintä	59